

SZAKDOLGOZAT

Sós Martin Gábor

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak

Egyenlőtlen terek
- város és vidék viszonya Heves város térségében

Konzulens: Urbánné Malomsoki Mónika
tanszéki munkatárs
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság
Intézet, Vidék- és Területfejlesztési
Tanszék

Készítette: Sós Martin Gábor
Neptun kód: XGPSF2

Gödöllő
2025

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	1
2. Szakirodalmi áttekintés.....	4
2.1 Urbanizáció.....	4
2.2 Szuburbanizáció.....	5
2.3 Migráció.....	6
2.4 Város és vidék.....	7
2.5 Város és vidéki kapcsolata.....	9
2.6 Terület- és vidékfejlesztés.....	10
2.7 Területi támogatások.....	12
2.8 Hátrányos helyzetű települések.....	14
2.9 Heves vármegye bemutatása.....	14
2.10. Hevesi járás bemutatása.....	16
2.11 Vizsgált települések bemutatása.....	17
3. Anyag és módszertan.....	25
3.1 Probléma felvetés.....	25
3.2 Vizsgálati módszerek.....	25
4. Eredmények.....	29
4.1 Szakirodalmi kutatás.....	29
4.2 Szekunder kutatás.....	29
4.3 Kérdőíves kutatás eredményei.....	31
5. Következtetések és javaslatok.....	46
5.1. Következtetések.....	46
5.2. Javaslatok.....	48
6. Összegzés.....	50
Források.....	52
Ábrajegyzék.....	58
Mellékletek.....	59
Nyilatkozatok.....	64

1.Bevezetés

A város-vidék kapcsolatok meghatározó szerepet töltenek be a társadalmi és gazdasági élet tekintetében. A városok vonzása nagyban hozzájárul a vidéki területek fejlődéséhez és az ott élő lakosok életminőségéhez. Véleményem szerint a vidéki lakosság életszínvonala jelentősen függ a település várostól való távolságától, infrastrukturális helyzetétől és a település várossal való kapcsolatától. A vidéki területek jelentős szerepet abban az esetben tudnak kialakítani egy város kapcsolatrendszerében, amennyiben a rendszer értékéhez hozzáad és nem csak elvesz az adott település. A városok számára a gazdasági fellendülés ugyan olyan fontos, mint a vidéki területek számára, így a hatékony kapcsolatrendszer kialakulásában ezen szempontok is jelentősen befolyásolják.

A **város-vidék közötti kapcsolatrendszer** kialakulása közös érdekek képviselőjében fejlődik. Ezen együttműködések **kétféle életforma** kialakulásában is szerepet játszanak. A lakosság egy része a városi életet előnyben részesíti, a vidéki városokat is beleszámolva. A **városokba** koncentrálnak a munkahelyek, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek, így az itt élőknek könnyebben elérhetőek. Ugyan akkor a lakosság másik része nem képes számára komfortos életvitelt folytatni a zajos, zsúfolt városokban, így a vidéki életet választja. A **vidéki térség** is jelentős előnyöket nyújt a városok számára, legfőképp a mezőgazdasági termelés, a hagyományok megőrzése és a fenntarthatóság tekintetében. Sok esetben a lakhatás is könnyebben megfizethető. Rengeteg vidéki terület értéket nyújt a lakosság, turizmus számára, ami fellendíti a terület gazdaságát. A városok számára is kedvező a vidéki térségek turisztikai vonzereje és a lakosság egy részének lekötése. Ennek következményeként növekszik a térség gazdasági ereje és csökken a városok terhelése. Így nagy hangsúlyt fektet a kapcsolatrendszerének ápolására, az infrastrukturális fejlesztésekre. A szolgáltatások fejlesztéséhez hozzájárulva segíti az együttműködést. Ezen folyamatok vonzóvá teszik a vidéki életet, hiszen a hagyományokra vagy kevésbé telített területekre vágyóknak egy ideális választás. A vidéki lakosság is könnyedén hozzáfér a város előnyeire a megfelelő infrastrukturális szolgáltatások révén.

A város-vidék kapcsolatának vizsgálata úgy gondolom azért is kiemelten fontos, mert nagymértékben hatással vannak a **fenntartható fejlődésre**. Az egyre jobban növekvő városi területek jelentős ökológiai lábnyommal bírnak, mint például a légszennyezés, magas energiafogyasztás vagy a hulladéktermelés. A vidéki térségek kulcsfontosságúak lehetnek a

probléma kezelésében, hiszen kiemelt hangsúlyt fektetnek az ökológiai gazdálkodásra, hagyományokra, természetvédelemre.

Társadalmi egyenlőtlenségek szempontjából is fontos vizsgálni a területet, mivel sok esetben az előregedő társadalom, munkahelyek hiánya, szolgáltatások nélkülözése jelentős problémát okoz olyan kistélepléseken, ahol a város-vidék kapcsolatrendszer nem alakult ki megfelelően. Ezen tényezők a falvak, vidéki települések elnéptelenedéséhez vezethetnek.

A lakóhelyemen, **Heves térségében** számos ilyen település található, aminek a fentebb említett szempontok okozták az elnéptelenedésüket. Érdeklődésem ezért fordult a téma felé. Dolgozatomban Heves és térségét szeretném vizsgálni, ezen belül is főként a város-vidék kapcsolatának szerepét és a fennálló különbségek fontosságát.

A terület gazdag kulturális és társadalmi szempontból, ami számomra különösen érdekes. Mivel lakóhelyem is Heves térségében található, pontosan Tenken, ezért rálátásom van az aktuális problémákra, társadalmi különbségekre és a város-vidék kapcsolatrendszer helyzetére. **Tenk** egy kis falu, népessége épphogy meghaladja az 1000 főt. Elhelyezkedését tekintve egy városhoz közel fekvő település, fontos keresztesző központ az útrendszer tekintetében. Adottságait tekintve a lakosságot kiszolgáló szolgáltatások, üzletek, intézmények rendelkezésre állnak, mégis **fenn állnak a falvakra, vidéki településekre jellemző aktuális problémák.**

Az aktuális problémák között szerepelnek az infrastrukturális kihívások, politikai döntések és fejlesztési hiányok, társadalmi különbségek és a gazdasági kihívások.

Ezen szempontok inspiráltak a témám kiválasztásában és úgy gondolom, hogy az eddig felvázolt város-vidék kapcsoltsrendszer, illetve az aktuális problémák megfelelően érzékeltetik a téma fontosságát. Számomra különösen fontos a téma, mivel minden nap szembesülök a felvetett problémákkal és vidékfejlesztési agrármérnök hallgatóként fontosnak tartom, hogy részletesen is megértsem ezen rendszerek működését és miértjét. Szeretném bemutatni a városi és a vidéki élet jellemzőit és célom, hogy megvizsgáljam a helyi lakosság helyzetét és véleményét a témával kapcsolatosan.

Hipotézisek:

1. Heves város térségében az általam megkérdezett városi emberek elégedettebbek az életkörülményekkel a vidékiekhez képes.
2. Heves város és térségében a munkáltatók száma jelentősen kisebb, mint a nagyobb városokban.

3. Heves város térségében a megkérdezett vidéki lakosság ingázásra szorul az alapvető szolgáltatásokért.
4. Heves város térségében a vizsgálatban megkérdezett vidéken élők költözési hajlandósága nagyobb, mint a városban élőké.
5. A vizsgálatban megkérdezett községekben élők legfontosabb fejlesztési igénye a munkahelyek teremtése.

Hipotéziseim igazolásához primer kutatásként a kérdőíves megkérdezés módszerét választottam, illetve a szekunder kutatásként statisztikai adatok összehasonlító elemzését végeztem el.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1 Urbanizáció

Az urbanizáció olyan összetett társadalmi-gazdasági folyamat, amely két fő aspektusból áll: a városodásból és a városiasodásból. A városodás a városi népesség számának és arányának növekedésére utal, amelyet a migráció és a települések jogi státusának változása eredményez. A városiasodás ezzel szemben a települések belső szerkezetének minőségi átalakulását jelenti, amely magában foglalja a gazdasági tevékenységek, az életmód és a viselkedésmód városias jellegű szerveződését. Az urbanizáció tehát nem csupán demográfiai növekedést, hanem társadalmi és kulturális változásokat is magában foglal. (Pásztor Gyöngyi, 2014)

Enyedi György szerint az urbanizációt 4 szakaszra különítjük el. Első szakasz a város robbanás, második szakasz relatív dekoncentráció, harmadik szakasz dezurbanizáció és a negyedik szakasz pedig a globalizált világ urbanizálása. Ezek közül az első kettő ismeretet legjobban az urbanizáció szerepét. Az urbanizáció egyes szakaszai nem válnak el egymástól szorosan összefüggenek. Az urbanizáció fejlődése során az egész Földön elterjedt, helyenként módosultak, de ettől függetlenül globálisan jelen vannak. Enyedi szerint az első szakasza az urbanizációnak a városrobbanás vagy más néven „rohamos városnövekedés”. Az ipari forradalom hatására a 18-19. század fordulóján indult meg a népesség koncentrálódása. Az iparosodás nemcsak a nagyvárosokra, hanem a már korábban kialakult, sűrű városhálózatra és kisebb városokra is kiterjedt. Napjainkban zajlik a legintenzívebb urbanizáció, négyszer gyorsabb ütemben, mint a fejlett országokban. Azonban itt a városnövekedés nem az ipari forradalomhoz, hanem inkább a falusi válsághoz kapcsolódik. Szolgáltatások hiánya, illetve elmaradottság miatt tömegek költöznek a városokba a jobb gazdasági helyzet reményében. Viszont az urbanizáció fokozott hatása miatt sokan nem jutnak megfelelő munkalehetőséghez. Emiatt hatalmas nyomornegyedek alakulnak ki, és a városrobbanás sok esetben egy-két óriásvárosra koncentrálódik, kis- és középvárosi hálózat nélkül. (Enyedi Gy. 1982)

A második szakaszt a relatív dekoncentráció jellemzi. A nagyvárosok növekedése lelassul, sőt egyes központokban csökkenhet is a népesség, miközben az elővárosok növekednek. A városi expanzió megáll, és a népességnövekedés a vidéki térségekbe helyeződik át. A vidéki térségek növekedése nem az agrárjellegű falvak visszatérését jelenti, hanem modern infrastruktúrával rendelkező kisebb települések fejlődését. A falvak egy része előregedett vagy olyan várostól távol álló területen található, hogy nem tud bekapcsolódni ebbe a fejlődésbe. (Enyedi Gy. 1982)

Az urbanizáció a társadalom fejlődésének egyik meghatározó tényezője, amely nem csupán a városok növekedésére és a népesség gyarapodására korlátozódik. A városok az ország kulturális és szellemi központjai, amely rengeteg ember megélhetését és lakhatását biztosítja. Jelenleg azonban még nem minden város fejlődött ilyen szintet, és nem minden város vált szellemi élet központjává. Egyes városok, például megyeszékhelyek, hatással vannak a tágabb környezetükre is, míg mások még mindig nem képesek igazán irányítani a szellemi és kulturális életet saját közigazgatási határaikon belül. Az urbanizáció a gazdasági fejlődés hatására indult el és ez a fő mozgató ereje az urbanizáció elindulásának is. (Lukács P., 2020)

2.2 Szuburbanizáció

A szuburbanizáció szorosan összefügg az agglomerációval. Szűkebb tekintetben a szuburbanizáció a nagyvárosból a kisebb településekre való elvándorlást jelenti. Tágabb tekintetben pedig a szuburbanizáció a népesség és a gazdasági tevékenységek városközpontból a környező településekre történő áthelyeződésének folyamata. Ennek legmarkánsabb jellemzője a lakosság kiáramlása a központból, de a gazdasági funkciók elmozdulása is megfigyelhető. A szuburbanizációt egyrészt a teljes népesség növekedése, másrészt a városok belső szerkezetének átalakulása ösztönzi. (Laki I.-Szabó T., 2017)

Ez a jelenség meghatározó szerepet játszik a hazai agglomerációs tendenciák kialakulásában, hiszen maga az agglomeráció is a szuburbanizációs folyamatok eredményeként jön létre. Ennek következtében egy összetett fejlődési folyamat alakul ki, amely mind a térség településeinek gazdasági szerkezetére, mind pedig társadalmi viszonyaira jelentős hatást gyakorol. (Laki I.-Szabó T. 2017)

A migráció során az emigrálók életéhez szükséges környezet még mindig a város marad. A városhoz tartoznak az agglomerációban élők jelentős részének a munkahelyei és az élethez szükséges szolgáltatások is. Ennek következtében a városi népesség csökkenni kezd a város környéki pedig nőni. (Ferenczi Á. 2022)

A szuburbanizáció egyik meghatározó jelensége az ingázás, amely az városi agglomeráció lakosság egy részének mindennapi mozgását jelenti a munkahely és az otthon között. Az ingázás két fő típusa különíthető el. A naponkénti bejárás és a távolsági ingázás. Az 1970-es évektől az ingázás átalakult és létrejött az úgynevezett „szuburbán ingázás”. is, Ennek során a városból az agglomerációba, vidékre költözők naponta visszajárnak a városba dolgozni. Az így

kialakuló kapcsolatrendszer infrastrukturális fejlesztések megvalósítását teszi lehetővé, mivel a megnövekedett ingázók száma szükségessé teszi például az úthálózat fejlesztését. Az elmúlt években az agglomerációs, vidéki területek növekvő tendenciát mutatnak népesség tekintetében. A szuburbanizációs folyamatok legnagyobb részt Budapest és környékén figyelhetők meg itt az ingázás aránya 50% de akár 90% is lehet. A Budapesten kívüli kisebb városok esetében is jelen van ez a folyamat viszont kisebb intenzitással figyelhető meg. országon belül eltérő lehet a szuburbanizációs folyamat attól függően, hogy a helyi gazdasági és társadalmi adottságok milyen mértékben támogatják az urbanizációt és a városi életformához való alkalmazkodást. (Kovács R., 2003)

2.3 Migráció

Fontos tisztázni mindenekelőtt a migráció fogalmát. Szűkebb értelemben a migráció „a lakosság helyváltogatása egy országon belül vagy áttelepülése egyik országból a másikba.” (Garaj E., 2015)

„A migráció a népesség mozgását, vándorlását, valamely országon belüli, illetve más országokba való áttelepülését, átköltözését jelenti.” (Józsa I. 2018-Juhász et al., 2003)

Tágabb értelemben a migráció legfőbb meghatározó eleme az emberi helyváltogatás, amely lehet költözés, vándorlás vagy akár kényszerű elmozdulás. A népességmozgás történelmileg meghatározó szerepet játszott államok és népek kialakulásában vagy eltűnésében (pl. Honfoglalás, amerikai államok megalakulása). szerepet játszó okok között megtalálhatók a gazdasági kényszerek, politikai és vallási üldöztetések, természeti katasztrófák vagy az egyéni életminőség javítása. A migráció egy egyéni döntésekből álló folyamat, amely statisztikai és társadalomtudományi szempontból is vizsgálható. Központi eleme, hogy mindig egy olyan térségből indul ki, ahol az életkörülmények romlanak, éks egy olyan helyre irányul, ahol jobb lehetőségek várhatók. A jelenség pozitív és negatív hatásokkal is jár: hozzájárulhat a népességfogyás mérsékléséhez, a munkaerőpiac élénkítéséhez, ugyanakkor problémákat okozhat például az ellátórendszerek túlterhelésével vagy az emberkereskedelem növekedésével. (Hautzinger Z. – Hegedüs J. – Klenner Z., 2014)

A migrációnak több típusa létezik. Időtartam alapján megkülönböztethetünk időszakos (korlátozott) és tartós (állandó) migrációt. Az időszakos migráció jellemző példája a szezonális munka, míg a tartós migráció a kivándorlás, bevándorlás és végleges letelepedés formájában valósul meg. (Józsa I. 2018-Rédei, 2007:14)

A migráció lehet külső (inter) vagy belső (extern) migráció. A típusok meghatározásában jelentős szerepet játszik az államhatár. Belső migrációról akkor beszélünk, ha a vándorlás országon belül történik, külső migrációról pedig, ha az államhatár átlépésével jár. Jellemzően a nemzetközi vándorlások hosszabb ideig tartanak a rövid időtartamú „migrációk” pedig turisztikai vagy diplomáciai céllal valósulnak meg. A belső migrációt elsősorban gazdasági tényezők mozgatják, például a jobb munkalehetőségek keresése. Fontos a külső és belső migráció mellett, hogy kifelé vagy befelé történő migrációról beszélünk. A kivándorlást elsősorban gazdasági és iparfejlesztési intézkedésekkel lehet megfékezni, míg a célországok által alkalmazott migrációs korlátozások csak szükségmegoldások. A kivándorlás okai (push-faktorok) lehetnek gazdasági nehézségek, természeti vagy ipari katasztrófák, illetve fegyveres konfliktusok, amelyek az embereket lakóhelyük elhagyására kényszerítik. A push faktor szerinti migráció, ami az utóbbi időben a migrációra negatív képet vetített a nagy mennyiségű Európát elárasztó migrációs tevékenység miatt. A bevándorlás vonzó tényezői (pull-faktorok) közé tartoznak a jobb gazdasági lehetőségek, stabil politikai környezet és fejlettebb szociális ellátórendszerek. Ahogy korábban is említést nyert a migráció egyik főbb kiváltó oka gazdasági indíttatású. A gazdasági migráció olyan önkéntes vándorlás, amelynek célja a jobb anyagi körülmények elérése. Ez azt jelenti, hogy az elvándorlók olyan országba vagy országon belüli területekre költöznek, ahol kedvezőbb pénzügyi és megélhetési lehetőségeket találnak, mint származási vagy jelenlegi lakóhelyük. (Hautzinger Z. – Hegedüs J. – Klenner Z.,2014)

Belső migrációs jelenség figyelhető meg akár az agglomerációk város környéki települések kialakulásában is. A 90-es évektől kezdődően a városok és a vidéki területek közötti migráció egy új intenzív szakaszhoz érkezett. Ekkor elkezdődött a települések tömeges elnéptelenedése viszont rengeteg városi költözött vidéki településekre. A 90-es évektől kezdődően 12%-ra nőtt a munkanélküliségi ráta köszönhetően a gazdasági liberizációnak. Budapesten és a nagyvárosokban elkezdtek privatizálni a lakásokat és rengetegen elvesztették az otthonukat. A romló gazdasági helyzet és a lakhatás korlátozottsága miatt a lakosság a város környéki területekre vándoroltak az olcsóbb megélhetés reményében. A migrációs folyamatok a nagyvárosok környékén, agglomerációkba figyelhető meg. (Kovács I. 2012)

2.4 Város és vidék

A két település típus meghatározása nagyon sokféleképpen megfogalmazásra került. Ha kontextusba szeretnénk helyezni őket a következőket lehet megállapítani.

A Nemzeti jogszabálytárban konkrétan a vidék fogalmát nem, viszont a mezőgazdasági vidéket meghatározzák. A törvény szerint a mezőgazdasági vidék olyan térség, ahol kiemelkedően magas a mezőgazdasággal foglalkozók aránya, illetve községekben vagy kisvárosokban élők aránya. (1996. évi XXI. törvény)

Vannak, akik, konkrét adatokhoz mérik a vidék fogalmát. Csatári például 120 fő/km²-re határolja a vidéki népességet. (CSATÁRI, 2001).

A falu egyszerű szerkezetű, korlátozott önállóságú, többnyire mezőgazdasági jellegű település, amely a városi központhoz vidékként tartozik. A falu történetileg a feudalizmus időszakában vált jellemző települési formává, míg a városok fejlődése szorosan kapcsolódott a kereskedelemhez és az iparosodáshoz. A község és a falu nem szinonim fogalmak: a falu településföldrajzi kategória, míg a község jogi és politikai egység. (MNL, 2024)

A vidéki térség egy társadalmi, gazdasági vagy földrajzi fogalom, amit különböző nézőpontokból is megközelíthetünk. (Erika L., Krisztián R., 2025)

A városok tekintetében, Pásztor Gy. szerint a város definiálásában gyakran a népesség számát, az adminisztratív funkciókat, a gazdasági jellemzőket vagy az infrastruktúra fejlettségét veszik alapul. Ezek szerint a város egy "meglehetősen nagy", többnyire "sűrűn lakott" település, ahol a lakosság jelentős része nem a mezőgazdaságban dolgozik, "sajátos jogi státussal" rendelkezik, és gyakran regionális központ. (Pásztor Gy. 2014.)

A város a munkamegosztásra specializálódott település, amely igazgatási, gazdasági és kulturális központként funkcionál. A városi rang elnyerését ma törvény szabályozza, és évente egyszer döntenek róla. 2024 elején Magyarországon 348 település rendelkezett városi ranggal, és a lakosság mintegy 70%-a él városokban. (MNL, 2024)

A város vidék jellemzésében fontos kitekinteni az agglomerációra is. Az agglomeráció megértéséhez fontos tisztázni annak fogalmát. Laki Ildikó és Szabó Tamás megfogalmazza az Agglomerációs várostérségi tanulmányok művében miszerint az „agglomerációk többnyire közigazgatási határokkal tagolt, ugyanakkor szoros társadalmi gazdasági és funkcionális-területi kapcsolatokkal egységbe fogott településcsoportok. Az agglomerációk a városiasodás, városfejlődés (urbanizáció) folyamatában alakultak ki, mely során a korábban önálló települések összefonódnak és a nagyváros „kinövi” határait, illetve a nagyváros vonzáskörzetében új települések alakulnak”. (Térport, Perger, 2006; 46.o.)

Az agglomeráció egy olyan típusú településhálózat, amely egyre szorosabb kapcsolatot létesít a nagyvárossal. Olyan fejlesztések is megjelennek, mint a lakóövezetek és a bevásárlóközpontok létrejötte, amelyek tovább erősítik a területi összefonódást. Az agglomeráció egy olyan rendszer, amelyben a település működését, életét jelentősen befolyásolja a központi település tehát a nagyváros. Az agglomeráció kialakulásának meghatározó és elengedhetetlen része a városiasodás. Főbb feladata a városok terhének elosztása. (Laki I.- Szabó T., 2017)

2.5 Város és vidéki kapcsolata

A falu és város a társadalmi munkamegosztás során létrejött két alapvető településtípus, amelyeknek egymáshoz való viszonyát történelmi távlatokban jelentősen befolyásolta a gazdasági-társadalmi fejlődés. (Bakos I., Hazai Tükör) A város- vidék kapcsolata lehet mellérendelt vagy fölérendelt. A város- vidék alá- fölé rendelt viszonya mindig is jelen volt. Régen ezen kapcsolatok kiemelkedő viszonyt ápoltak, mivel a városnak szüksége volt a jelentős mezőgazdasági termelésre a vidéknek pedig a város gazdasági, felvásárló erejére. Ez manapság megváltozott, mivel rengeteg település a városokból hasznot élvez még a kisebb települések, falvak nem támogatják a városokat. Jelen korunkban nem áll fent a városok kitettsége a vidéki mezőgazdasági termelés felé.

Kovács Imre "A vidék az ezredfordulón" című tanulmányában hangsúlyozza, hogy a városok és a vidék közötti kapcsolatok átalakulása jelentős hatással van a vidéki térségek alapvető funkcióira. A modern vidék funkciói már nem kizárólag az agrártermelésre épülnek, hanem egyre inkább előtérbe kerül a szolgáltató vidék koncepciója, amely magában foglalja a turizmust, rekreációt, helyi kézműves és kulturális tevékenységeket." (Kovács I. 2012)

A két település típusnak megvan a sajátos funkciója és ennek mentén szerveződik meg a kapcsolatrendszerük. Ezen kapcsolatok az idő során és technológia változásával folyamatosan változnak, így azok jellege is.

„Önmagában nem értelmezhető a vidék a város nélkül, ahogy a város sem jeleníthető meg sem tartalmilag, sem fogalmilag a vidék nélkül.” (Pallai L. 2013: Szólláth T. 8. o)

Jelen korunkban a vidéki élet megváltozott. Mára a vidék nem csak mezőgazdasági termelésről és a hagyományokról szól. A városról vidékre vándorlás a jelen társadalmunk egyik meghatározó folyamata. A város környéki települések dinamikus térként is definiálhatók, ahol a városi funkciók kivetülnek a vidéki életre. Az vidékre költözők fogyasztóként használják a

vidéki teret a lassabb életvitelhez. Ez a folyamat jelentősen befolyásolja a vidék átalakulását fejlettségi szempontból. (Csurgó B. 2013)

Erdei Ferenc "Város és vidéke" című művében kifejti, hogy a városok ugyan központi szerepet töltenek be a térségben, ugyanakkor a vidék és a város kölcsönösen hatnak egymásra, mivel egymásra vannak utalva. Ez a kölcsönös függés biztosítja a térség harmonikus fejlődését. (Erdei F. 1977)

2.6 Terület- és vidékfejlesztés

A vidékfejlesztés fontossága mindenki számára mást jelent. A vidéki térségek fejlesztésének fontossága a vidéki területeken élő lakosság számára kimagasló az élhető vidék tekintetében.

A szakirodalom szerint a terület, vidékfejlesztés a fejlesztési és politikai irányok megvalósítását jelenti. A fejlesztési célok elérése érdekében megfelelő mennyiségű erőforrás, tervezet, menedzsment és programok szükségesek. A vidékfejlesztés alapvető céljai között szerepel a vidéki területek gazdasági fellendítése, a vidéki lakosság életszínvonalának növelése a nemzeti átlag színvonalára, migráció megfékezése a vidéki területekről, foglalkoztatottság növelése, illetve a vidéki életszínvonal növelése, vidék népszerűsítése.

A területfejlesztés elsősorban a nagytérségi és településhálózati kapcsolatokra épül, ezért főként a gazdasági alapok megerősítésére és a hálózati rendszerek kiépítésére összpontosít, miközben ezek finanszírozási, intézményi és menedzsmentkereteit is támogatja. Ezzel szemben a vidékfejlesztés bár alkalmazza a területfejlesztés eszközeit és módszereit, eltérő szemléletet követ: a természetközeli megoldásokat és a közösségépítést helyezi előtérbe, az adott térség adottságainak megújítására fókuszál. Célja az életminőség javítása, amelyet elsősorban a környezeti feltételek fejlesztésével és azok tudatos alakításával kíván elérni. Az 1. táblázatban látható, hogy a két fejlesztési terület milyen irányvonalat képvisel.

Alkotóelemek	Vidékfejlesztés	Területfejlesztés
Szemléletmód	Természet- és környezetvédelem	Gazdasági környezet alakítása
Területi dimenzió	Összetartozó területi egység	Regionális szerkezet
Gazdasági súlypontok	Helyi gazdaság, mezőgazdaság	Térségi gazdaságok
Ágazati kapcsolatok	Sokoldalú, környezethez kapcsolódók	Együttműködések erősítése
Népességi súlypontok	Népesség stabilizálása, elöregedés mérséklése	Népesség megtartás
Közösségi tényezők	Falvak, kisvárosok	Teljes településkör, városok
Társadalmi hatások	Kistérségi közösségfejlesztés	Térségi identitás
Kulturális hatások	Erőteljesen érvényesül	Közvetett módon jelenik meg
Beavatkozási irányok	Fejlesztés segítő irányok	Lokális beavatkozások
Tervezés	Gazdasági szerkezet élénkítése	Nagyrendszerek fejlesztése
Fejlesztési elvek	Alulról építkező fejlesztés	Központi célok és térségi igények
Fejlesztési források	Külső források	Térségi programok, belső források

1. táblázat: Fejlesztési területek irányai táblázat; forrás: Rechnitzer J – Smahó M, 2011;

A területfejlesztési törvény elkülöníti a településfejlesztés és a területfejlesztés szabályozását, mivel a településfejlesztés és a településrendezés esetében egy külön jogszabály rendelkezéseit tekinti irányadónak. A területrendezés szabályozására az úgynevezett „épített környezet védelméről szóló törvény” alkot szabályozást viszont a településfejlesztésről egyenlőre nem született külön törvény. Bár a kistérség nem tekinthető önálló területfejlesztési szintnek, mégis fontos fejlesztési alapegységként szolgál. Különösen a nagyvárosok esetében központi szerepet tölthet be fejlesztési célok szempontjából a környező térségekre vetítve. Azonban a jelenlegi kistérségi lehatárolások ezekkel a szempontokkal szinte egyáltalán nem számolnak. A megyei jogú városok közigazgatásilag elkülönülnek környezetüktől, miközben térségük és akár az egész megye számára is ellátó szerepet töltenek be. Bár az önkormányzati képviselői rendszer szerint nem tartoznak a megyéhez, lakosaik továbbra is igénybe veszik a megyei fenntartású intézmények szolgáltatásait. (Gazsó I. – Dr. Kovács R.– Dr. Perger É. – Schneider G. – Dr. Szegvári P. – Dr. Vigvári A. – DR. Zsugyel J.-2008)

A vidék és területfejlesztési célok ezen ellátó szerep hatásának csökkentésére vagy a vidéki területek életszínvonalának javítására szolgálnak. G. Fekete Éva az Integrált Vidékfejlesztés című művében megfogalmazza a vidékfejlesztés alapvető elemeit. Fenntartható fejlődés, esélyegyenlőség javítása, integrált megközelítés, Diverzifikáció, Helyi cselekvés, globális felelősség, Egyszerű jogi szabályozás, Alulról vezéreltség, Programozás, Finanszírozhatóság,

Intézményi háttér. Ezen irányzatok egyaránt képviselik mind a globális és mind a helyi érdekeket. Ezen célokra az Eu Agrárpolitika szabályozásokat vezet be. Azonban fontos kiemelni, hogy egy adott régió problémáit az agrárpolitika önmagában nem képes megoldani. A helyes agrárpolitika mellett a régi vagy egy adott terület gazdasági, szolgáltatási lehetőségeiben rejlő potenciálokat fel kell tární és ezeket együttesen alkalmazni. A vidékfejlesztés tekintetében kissé eltérő irányvonalat követ. A vidékfejlesztés ugyan is kimondottan a vidéki területek érdekeit és azok fejlesztését helyezi előtérben. Ugyanakkor kijelenthető, hogy a vidék nem képes fejlődni város, centrum vagy nagyobb gazdasági potenciállal rendelkező település nélkül, viszont a centrumok sem tudnak fejlődni hosszú távon a vidéki területek bevonása nélkül. A terület és vidékfejlesztés fontossága a kölcsönös kapcsolatok és a gazdaságilag egymásra utalt rendszer nélkülözhetetlenségében nyilvánul meg. (G. Fekete É.-2013) 11-12.o

2.7 Területi támogatások

Támogatások tekintetében számos pályázatot fel lehet sorolni, azonban fontos kiemelni, hogy nem minden település részesülhet minden támogatásban. A támogatások elérését számos szempont befolyásolja. Magyarországon a városok, járások és vidéki települések akkor juthatnak fejlesztési forrásokhoz, támogatásokhoz és pályázatokhoz, ha megfelelnek bizonyos kategóriákba való besorolás feltételeinek. A járások besorolását a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szabályozza. A besorolás komplex mutatók alapján történik, amelyek mérik a járások helyzetét. A mutatócsoportok közül a következők szerepelnek a törvényben. 1. Társadalmi és demográfiai helyzet mutatók. Ide tartozik például a Urbanitás indexe, ami meghatározza, hogy az adott járáson belül a népességének mekkora aránya él 120 fő/km²-nél nagyobb népsűrűségű településen. Ide tartozik még a halálozási ráta és egyéb demográfiai mutatók; 2. Lakás és életkörülmények mutatói; 3. Helyi gazdaság és munkaerő-piaci mutatók; 4. Infrastruktúra és környezeti mutatók. Komplex mutató számítása során a négy csoportindikátor átlagértéke adja a komplex mutatók értékét. ([https 16](https://16))

1.	Régió	Vármegye	Járás	Lakónépesség (2013. XII. 31.)	A komplex mutató értéke	Rangsorszám a komplex mutató értéke alapján	Kedvezményezett járás (46,68 alatt)	Fejlesztendő járás (a népesség 15%-a)	komplex programmal fejlesztendő járás (a népesség 10%-a)
2.	ÉM	BAZ	Cigándi	16 115	18,63	1.	1	1	1
3.	DD	BAR	Sellyei	14 178	21,00	2.	1	1	1
4.	ÉM	BAZ	Gönci	16 769	22,11	3.	1	1	1
5.	ÉA	JNS	Kunhegyesi	20 304	22,12	4.	1	1	1
6.	ÉA	SSB	Baktalórántházai	19 294	22,13	5.	1	1	1
7.	DA	BKK	Jánoshalmi	16 997	23,06	6.	1	1	1
8.	ÉA	HBH	Nyíradonyi	29 808	23,17	7.	1	1	1
9.	ÉM	BAZ	Encsi	21 659	23,27	8.	1	1	1
10.	ÉM	HEV	Hevesi	34 767	24,40	9.	1	1	1
11.	ÉM	BAZ	Ózdi	53 914	25,49	10.	1	1	1

2.táblázatban; komplex mutatók alapján besorolt járások láthatók; forrás: <https> 16

A 2. táblázatban látható, hogy 10. helyen helyezkedik el a Hevesi járás, ami a járás hátrányos helyzetére is utal a mutatók alapján. A pályázatokon való indulás feltétel, hogy egy adott település szerepeljen a kedvezményezettek listáján. Pályázatok terén a 3. táblázatban olvashatók a népszerűbb felhívások.

Program neve	Leírás	Célcsoport	Fő cél
GINOP 1.2.9-20	Mikro- és kisvállalkozások fejlesztése hátrányos helyzetű településeken	Mikro- és kisvállalkozások	Beruházások, munkahelyteremtés támogatása
TOP Plusz	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz	Önkormányzatok, közszolgáltatók	Infrastruktúra, közszolgáltatások fejlesztése
RSZTOP	Rászoruló személyeket támogató operatív program	Hátrányos helyzetű lakosság	Alapvető szükségletek, élelmiszer, gyermekcsomag, iskolai eszközök támogatása
VP	Vidékfejlesztési Program (EMVA)	Gazdák, vidéki vállalkozások, önkormányzatok	Mezőgazdaság, vidéki életminőség, LEADER támogatások
KEHOP Plusz	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz	Önkormányzatok, intézmények, vállalkoz	Energiahatékonyság, megújuló energia, vízgazdálkodás
Ifjúsági Garancia Plusz	Fiatalok munkavállalását segítő támogatás	15–29 éves fiatalok	Oktatás, képzés, elhelyezkedés támogatása

3. táblázat; Pályázati felhívások ismertetése; forrás: saját szerkesztés;

2.8 Hátrányos helyzetű települések

Papp Sándor írásai alapján összeségében elmondható, hogy hátrányos helyzetű település az, amely gazdasági, társadalmi, infrastrukturális és földrajzi adottságai miatt hátrányban van más településekhez képest, és ennek következtében alacsonyabb életszínvonal, rosszabb hozzáférésű közszolgáltatások, illetve csökkent fejlesztési lehetőségek jellemzik. A hátrányos helyzet gyakran a piaci mechanizmusok következménye, és közpolitikai beavatkozást tesz szükségessé. (Papp S., 2018)

Dr. Farkas Tibor művében is olvasható, hogy kapcsolat van a társadalom állapota és az örökölt gazdasági és társadalmi feltételekben viszont erős társadalmi tőke és helyi társadalom, közösség nélkül nem lesz képes kihasználni az endogén erőforrásokat a település. A vidéki települések, falvak fejlesztésében kiemelt szerepet játszanak a civil szervezetek, vállalkozók vagy önkormányzatok. (Tibor F. 2021)

A hátrányos helyzetű településeket a 311/2007. (XI. 17.) Korm. sorolta be 2015. január 1.-ig. Ezt követően a mai napig a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet lépett érvénybe. Ez a rendelet sorolja be a hátrányos helyzetű, leghátrányosabb helyzetű és a fejlesztésre szoruló településeket. ([https 17](https://www.hirado.hu/hirado/doc/doc.php?id=17))

A hátrányos helyzetű települések alap ellátásáról a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény biztosítja. ([https 18](https://www.hirado.hu/hirado/doc/doc.php?id=18))

A hátrányos helyzetű települések felzárkózásának vizsgálatában a 105/2015. (IV. 23) törvény foglalkozik. Ennek célja, hogy a EU fejlesztésekre érkező forrásait kedvezményesen és ugyan olyan eséllyel érhessék el, mint a fejlettebb települések. Ezen kívül az életkörülmények, demográfiai mutatók és a gazdasági fellendítés is a célok között szerepel. ([https 19](https://www.hirado.hu/hirado/doc/doc.php?id=19))

2.9 Heves vármegye bemutatása

Heves vármegye az Észak-magyarországi régióban található, a Mátra és a Bükk lábainál. Három város kiemelkedő szerepet tölt be a vármegyében Hatvan, Gyöngyös és Eger. Az M3-as autópálya nyomvonalában helyezkednek el, ezért gazdasági szempontból jelentős szerepet töltenek be.

Heves vármegyében található kettő rendezett tanácsú város az első Eger, ami egyben megyeszékhely is, a második pedig Gyöngyös. A vármegye hat járásra oszlik Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásári, Tiszafüredi és Hevesi járásokra. Ezen járások összesen 115 községet tartalmaznak, melyek jelentős része nagyközség. Hevesi járásban összesen 15 db község

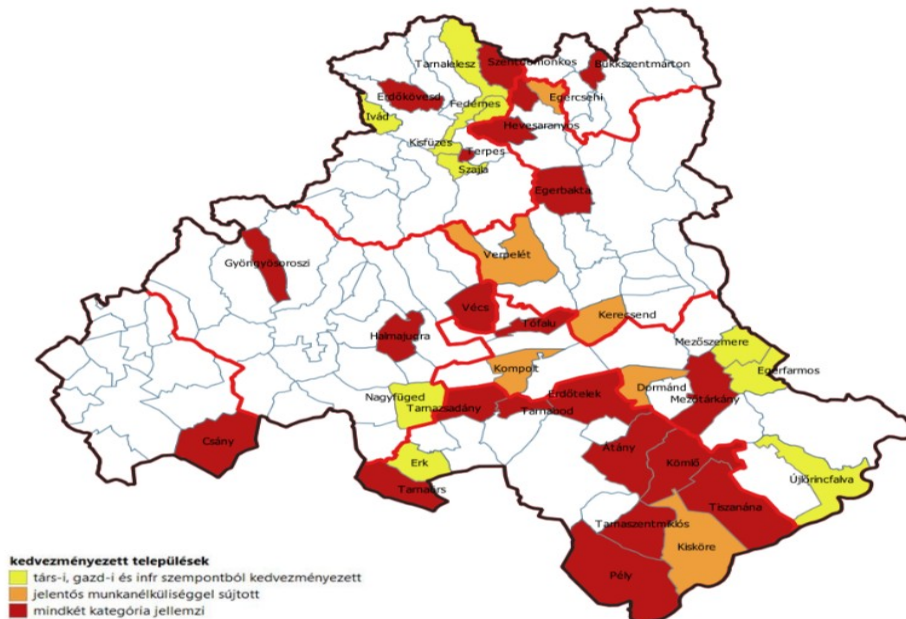
található. Szakdolgozatomban a vizsgálataimhoz legfontosabb, a vizsgálat területét jelentő települések Heves, Tenk, Kömlő, Pély, Hevesvezekény, Átány, Tiszanána. ([https1](#))

Egy 2013-as kutatás során kimutatták, hogy a térségben a lakónépesség az elmúlt évtizedekben csökkent, akkor 306.000 fő volt a vármegyében, ami az ország 3,1%-át tette ki. Népsűrűség tekintetében 84 fő/km² volt. (KSH, 2013) 2021-es statisztikák szerint a népesség csökkenése folytatódott 289.900 főre. (KSH, 2021) A 2025-ös statisztikai adatok szerint Heves vármegye lakossága jelenleg 282.490 fő. (KSH, 2025)

A népesség csökkenésének számos oka lehet. Munkavállalás helyzete, életszínvonal minősége és a társadalmi problémák okozhatnak ilyen tendenciákat. Heves vármegyében a KSH adatai szerint a foglalkoztatottság aránya 2022-ben 130,4 ezer fő volt. (KSH,2022) A teljes lakosságra vetítve, ami 296.068 fő volt szintén 2022-ben, nem számít rossz átlagnak. ([https2](#))

Azonban megfigyelhető, hogy a munkanélküliséggel sújtott területek mind vidéki települések. Heves vármegyében összesen 38db olyan település található, amely társadalmilag, gazdaságilag és infrastrukturálisan kedvezményezett, vagy jelentős munkanélküliséggel sújtott. Ez a statisztika összesen 7 járást érint. A 1.ábrán jól látható ez a tendencia. A citromsárgával jelölt részeken társadalmi-, gazdasági és infrastrukturális szempontokból elmaradott, a narancssárga részek munkanélküliséggel sújtott területek, piros színnel pedig az összes felsorolt probléma fent áll. A pirossal jelölt részek nagy része a Hevesi járást és térséget érint. ([https3](#))

Az ezen területeken élők munkahelyük és lakóhelyük között ingázásra kényszerülnek, ami a hátrányos infrastrukturális helyzet következtében rendkívül nehéz. Ennek következtében az ezen régióban élők saját járművel kényszerülnek közlekedni a munkahelyre való eljutás érdekében.

1. ábra Heves vármegye kedvezményezett települései, forrás: (https3. 29.oldal)

A népesség csökkenő tendenciája a társadalmi-, gazdasági és infrastrukturális szempontok, illetve a munkanélküliség és a nehezebb életkörülmények következményének tudható be. A területfejlesztés fontossága, a lakosság igényeinek felmérése véleményem szerint kulcsfontosságú tényező az elnéptelenedés elkerüléséhez. Hangsúlyt kell fektetni az elvándorlás megfékezése érdekében a szolgáltatások és az ellátás fenntartására, bővítésére, illetve a területfejlesztésekre.

2.10.Hevesi járás bemutatása

A Hevesi járás a vármegye déli részén található. Szomszédos járásai Észak felől a Gyöngyösi járás Keletről a fűzesabonyi járás Délen és Nyugaton pedig a Jászság helyezkedik el.

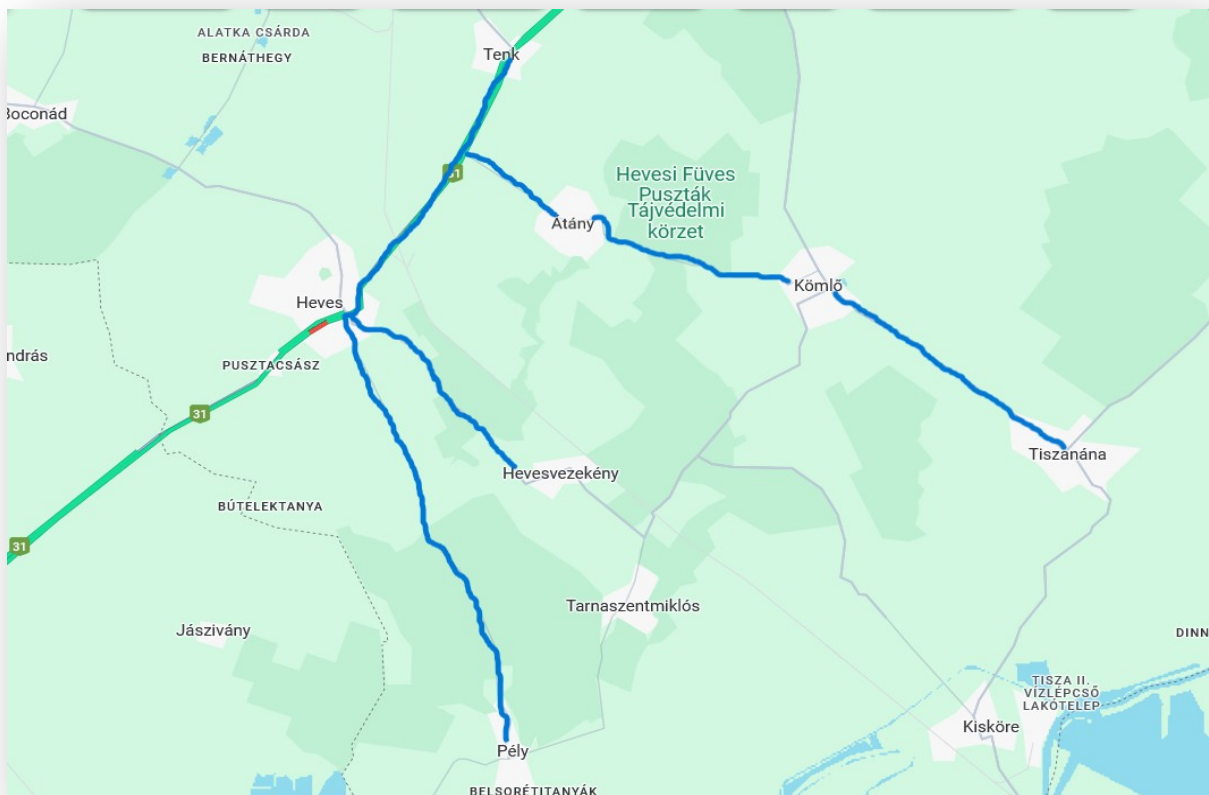
A járás központjába Heves városa tartozik, amely a térség legnagyobb települése. Heves a 31-es másodrendű főút mellett helyezkedik el az M3-as autópályától mindössze 18 km-re. Északnyugat -délkelet irányban Gyöngyös -Kisköre fontosabb mellékút keresztezi a 31-es főutat. Heves rendelkezik vasútállomással is város Északi részén, amely Kál-Kápolna -Kisújszállás mellékvasútvonallal köti össze. A városra jellemző a mezőgazdasági termelés úgynevezett mezővárosnak nevezhető. Szolgáltatási és kereskedelmi szektora a lehetőségekhez mérten elmaradott. Heves városa fontos szerepet tölt be gazdasági tevékenység szempontjából. Nagyobb Heveshez köthető vállalatok a Heves Therm Kft., Heves Ponyva Kft vagy a Hevesgép

Kft. Lakosság tekintetében 2024-es adatok szerint 10.107 fő, ebből 5280 fő nő és 4827 fő férfi. (https 4) Nemzetiségi hovatartozás tekintetében a KSH adatai szerint 89,6 százalék magyar, 2,9 százalék roma, 1,3 százalék nem haza nemzetiségű és 10,3 százalék nem válaszolt a kérdésre. (KSH,2022)

Hevesi járás összesen 17 településből áll, viszont a Heveshez közel eső legfontosabb települések Tenk, Boconád, Pély, Hevesvezekény, Erdőtelek, Kisköre és Átány. Ezen vidéki településeken élők számára fontos szerepet tölt be Heves város.

2.11 Vizsgált települések bemutatása

A kutatásom szempontjából 7 Heves vármegyei település vizsgálata rendkívül fontos, ezért a Hevesi járáson belüli, a szakdolgozatomhoz választott településeket fogom ismertetni. A települések bemutatása kiemelten fontos annak érdekében, hogy az adott települések sajátosságait megismerjük. A települések sajátosságait ismerve érthetővé válik, hogy az adott településen milyen társadalmi és gazdasági adatok uralkodnak. A 2. ábrán a térség főbb vizsgált települései láthatók.

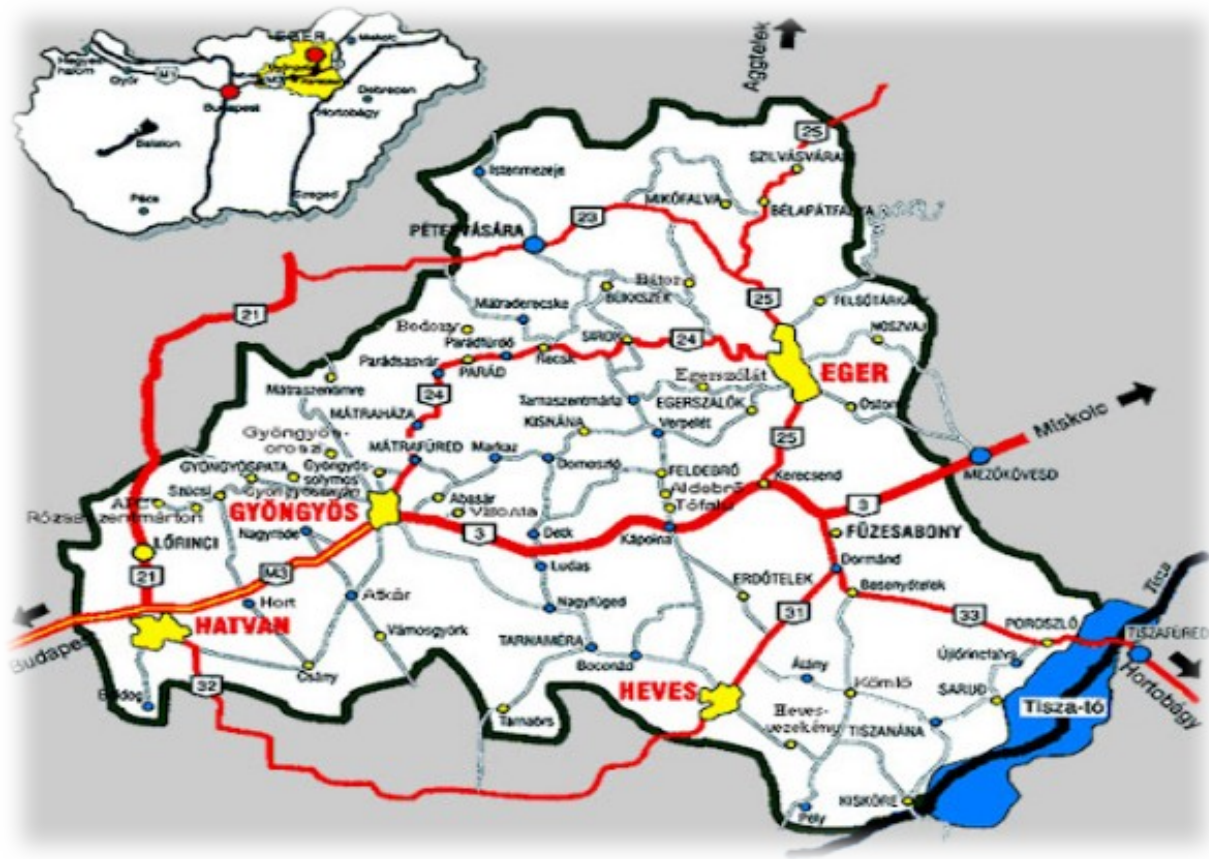

2.ábra; Vizsgálati területek; forrás: saját szerkesztés;

Heves

Heves város elhelyezkedését tekintve az Alföldön, az Észak-magyarországi régióban található. 31-es másodrendű főút mellett helyezkedik el, az M3-as autópályától mindössze 18 km-re. (KSH,2022)

Heves város lakossága a KSH legfrissebb adatai szerint 9937 fő. A város népessége az utolsó népszámlálás óta 816 fővel csökkent, ami -7,6%-os csökkenést jelent a város lakosságára nézve. Jelentős mértékű elvándorlás figyelhető meg a városban az évek során. Népsűrűség tekintetében 100 fő/km² a terület népsűrűsége. A lakosság megoszlása nemek tekintetében 4721 fő férfi, ami a lakosság 47,5%-át teszi ki, 5216 fő pedig nő nemű, ami a lakosság 52,5%-át jelenti. Korcsoportok tekintetében a lakosság 0-14 éves korig terjedő része 1749 főre tehető, 15-64 éves korosztály 6093 fő és a 65 éves korosztálynál idősebb lakosok száma 2095 főre tehető. (KSH 2022, Heves)

3.ábra; Heves vármegye térképe; Forrás: <https://www.ksh.hu>

Az Árpád-korban Heves királyi birtokként működött, és a Hevesújvári vármegye központjaként tartották számon. A terület közigazgatási és katonai jelentősége már ekkor is megmutatkozott, hiszen ispánsági központként működött. Jelentős egyházi szerepet is betöltött a település, ami abból is látszik, hogy a Tarna, az Eger-patak és a Tisza által határolt vidék egyik főesperességi székhelye volt. A város nevét először egy 1203-as oklevél említi „Hewes” formában. Az Aba nemzetségbeli Kompolti család birtokolta, majd később az Országgh familia tulajdonába került. Heves fejlődését segítette, hogy fontos kereskedelmi és katonai útvonalak haladtak át rajta. Az első írásos említés, amely a települést mezővárosként jelöli, 1467-ből származik, ekkor már vásártartási joggal is rendelkezett. A XIII. században épült temploma, amelyen máig megfigyelhetők a gótikus stílusjegyek. A település fejlődése a XV. században megszakadt a török hódítás miatt. (<https://www.heves.hu/>)

Az 1540-es évektől kezdve Heves a hatvani szandzsák részét képezte. A környék mezőgazdasági terményei fontos ellátási forrást jelentettek a törökök számára, különösen az Egerbe vezető útvonal mentén. Eger eleste után, 1596-tól Heves katonai végvárrá alakult. A lakosság kénytelen volt elhagyni otthonát, és északnyugat felé menekült, ahol egy új település, Kisheves alakult ki. A törökök által lakott rész Nagy Heves néven volt ismert. A császári seregek 1685. október 16-án harc nélkül szerezték vissza a várost, azonban az elvonuló törökök felégették az erődítményt. Az 1848-as forradalom után a jobbágyfelszabadítás végrehajtása elhúzódott, és az 1860-as birtokrendezés nagy hatással volt a helyi életre. A mezőgazdaság fellendült, és a város országos hírnevet szerzett dinnye- és dohánytermesztésével. A XX. század elejére Heves lakossága jelentősen megnőtt, köszönhetően a gazdasági lehetőségek bővülésének. A város járási székhelyként jelentős közigazgatási szereppel bírt, ami elősegítette a polgárosodás és az urbanizáció folyamatát. Az 1920-as években egy új városrész, Újtelep alakult ki, ahol több száz új telket osztottak ki. Az iparosodás beindulásával az 1956-os forradalom idején Hevesen is munkástanács alakult. A település látványos fejlődése az 1960-as évektől vált érezhetővé. Ebben az időszakban épült a Szociális Otthon, a SZTK, a Szülőotthon, és kibővítették a strandfürdőt. Új gimnázium, művelődési ház, iskolák és áruházak épültek, valamint megalakult az Állami Zeneiskola és a Helytörténeti Múzeum. 1984-ben Heves ismét városi rangot kapott, és közigazgatási központként 16 települést foglalt magába. Ebben az időszakban létesült a Középfokú Oktatási Intézet és a Sakkműzeum. A rendszerváltás után a privatizáció és a tömeges felvásárlás miatt tovább nőtt a mezőgazdasági termelés és Heves még erősebb mezővárossá vált. Napjainkban Heves mintegy tizenkétezer fős lakossággal rendelkezik, és továbbra is a mezővárosi jelleg határozza meg. (<https://www.heves.hu/>)

Tiszanána

Tiszanána az Észak-magyarországi régióban található, Heves vármegye déli részén. Földrajzi szempontból a Hevesi-sík elnevezésű területén helyezkedik el a Tiszától összes 5km-re található. Főbb útvonalaktól, mint pl. a 31-es főút vagy az m3-as autópálya mindössze 20-25km-re fekszik. (https 12) Tiszanána községet először IV. Béla király 1261-es oklevelében említik. A település a XVIII. századig a Tisza partján feküdt és állandó árvízveszéllyel fenyegetve. A területet különböző népek lakták, beleértve a szkítákat, keltákat és Attila hunjait. Az egri püspökség birtokolta 1804-ig. A török hódítás során a település szinte teljesen elpusztult viszont rá pár évre ismét lakottá vált (https 13).

A település lakosságát tekintve a századfordulóra 4755 főre nőtt. (https 13) A település jelenlegi lakosságának száma 2433 fő, amiből 50-50% férfi és nő. (https 14) A területéhez tartozik Dinnyéshát üdülőterület is, amely csónakkikötővel és stranddal rendelkezik. Ennek köszönhetően a vízi sportok kedvelői körében magas a turizmus a nyári időszakban. A név "Tiszanána" a Tisza közelségére, "Nána" pedig eredetileg személynévre utal. (https 13)

Szolgáltatások szempontjából a településen található háziorvos, védőnői szolgálat, rendőrség, tűzoltóság, általános iskola, óvoda és kisebb élelmiszer és vegyesboltok. Elvándorlás szempontjából nem jellemző az elvándorlás. Az elvándorlás jellemzően a továbbtanulók és a fiatalok körében jelentkezik. Az elvándorlás legfőbb oka a korlátozott lehetőségekben és rossz gazdasági helyzetben rejlik. A térséget tekintve a gazdasági feltételek kifejezetten elmaradottak, rosszak. Nagyobb vállalkozások nem jellemzőek a területre a környezet viszont alkalmas lehet egy nagyobb beruházásra is. Háttérben a gettósodó, hanyatló környezet állhat. A lakosság összetételét illetően a roma lakosság aránya 40-50% a maradék magyar vagy nem nyilatkozott. (https 12)

Kömlő

Kömlő Heves vármegye déli részén, a Hevesi-síkon, a 3212-es és a 32 113-as utak találkozásánál, Heves városától 13 km-re délkeletre található. Kömlőről az első írásos feljegyzés 1261-ben történt ekkor Kumleud néven emlegették. Történetét tekintve 1416-ban Zsigmond király Kömlőt, mint elpusztult és lakatlan helységet, Kompolti Istvánnak adományozta. A település az évszázadok során többször is néptelenné vált. 1707-ben Kömlő az egri püspökség tulajdona lett. Ezt követően Eszterházy Károly 1770-ben egri püspök

telepeseket hívott a területre és ismét fellendítette a települést. Új úthálózatokat alakított ki a településen és ismét elkezdtek letelepedni az emberek. A 19. század végére a lakosság száma elérte a 2900 főt. A világháborúk jelentős károkat okozott a településen. Összesen 106 katona vesztette életét a településről. Ez időszak alatt a település tulajdonosváltásokon esett túl és ennek következtében rengeteg áldozatot követelt. 1950-től 1990-ig önálló tanácsú község volt, majd 1994-ben megalakult a Cigány Kisebbségi Önkormányzat. A település lakossága ekkorra elérte a 3294 főt. ([https 9.](https://9))

Átány

Átány Heves vármegye déli részén, a Hevesi síkon terül el. Heves várostól összesen 6 km-re található Egertől a vármegye székhelyétől pedig 40km-re. Átány már a honfoglalás idején kialakult. A település történetét tekintve rengeteg csapás érte. Török hódoltság alatt 1548-ban a falu deserta-ként szerepel a dézsmajegyzékben. 1549-ben a település teljesen elnéptelenedett, de még ebben az évben újra benépesült. 1576-ban már dézsmafizető településként említik. 1635 körül újabb elnéptelenedés következett be, majd új lakosok, jobbágyok és kisbirtokos nemesek telepedtek le a faluban. 1683-ban a Bécs ostromára induló török-tatár sereg pusztította el Átányt. 1688-ban, az Eger visszafoglalásáért vívott harcok során Átány ismét elnéptelenedett, de 1692-ben újra benépesedett. A falu középkori eredetű temploma a török hódoltság idején elpusztult. A reformáció térhódításával 1596-ban református imaház épült a faluban. Rákóczi-szabadságharc 1705-1710 között a Csajági-brigádhoz tartozó kuruc hajdúk többször táboroztak a faluban. A település akár csak a környező területek erősen mezőgazdasági jellegű. A kender termelés, illetve feldolgozás országosan ismert volt és ebben Átány is jelentős szerepet töltött be. A település évszázadokon keresztül a mezőgazdasági termelésből élt. ([https 10](https://10)) Átány lakossága évszázadok alatt jelentősen változott. Elnéptelenedett majd ismét lakottá vált. A település jelenlegi lakossága 1454 fő. A lakosság összetételét tekintve a magyar lakosság 50% a roma lakosság 45% a maradék 5% nem nyilatkozott. A járás központja Heves, ahova napi 20 helyközi járat biztosítja a közlekedést. Szolgáltatások tekintetében a település rendelkezik egészségházzal, iskolával, óvodával és kisebb élelmiszerüzletekkel. Az oktatásért a járásközpontban található Eötvös József Református Oktatási Központ fele a településen található tagintézményeivel. Elvándorlás tekintetében „A fiatalabb generáció tagjai jellemzően elmennek, ugyanakkor erős visszatartó erő lehet sok esetben a helybeni munka vagy valamilyen érdekeltség a mezőgazdaságban. Többeknek lenne igénye a környező településekre

valamelyikére költözni a célcsoportból a családi kapcsolatok miatt, de ténylegesen kevesen mennek el.” ([https 11](https://11))

Pély

Pély község Heves vármegye déli részén található a Tiszától mindössze 7 km-re. Lakosságát tekintve Pély 1500 fős település, amely közúton Heves és Jász Kisér felől érhető el, vasúton pedig a Kál-Kápolna – Kisújszállás vonalon, Tarnaszentmiklós állomásán keresztül közelíthető meg. A település múltja egészen a XIII. századig nyúlik vissza, első írásos említése 1234-ből „Peel” néven maradt fenn. Kezdetben királyi várbirtok volt, később a Necskey családhoz került, majd 1403 után számos tulajdonosváltáson ment keresztül. Pély történelme számos megpróbáltatást tartogatott: a török pusztítás kétszer is elnéptelentette, 1869-ben tűzvész, 1888-ban pedig árvíz sújtotta. Korábban rendszeresen elöntötte a Tisza, de a folyószabályozás és a belvízelvezető csatornák kiépítésével ez a veszély megszűnt a helyén pedig szikes puszták jöttek létre. A Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet egyik legértékesebb területe található itt, amely a Hortobágyhoz hasonló szikes területeivel és gazdag élővilágával hívja fel magára a figyelmet. község másik természeti kincse a Pélyi Madárrezervátum, amely a Közép-Tisza Tájvédelmi Körzet része. A Tisza árterében megőrződött a folyószabályozás előtti ártéri élővilág, ahol természetes ligeterdők, holtágak és mocsárrétek találhatók. Pély múltjához szorosan kapcsolódik a vízgazdálkodás. Itt épült Magyarország első belvízátelő szivattyútelep berendezése, amely 1878 óta működik. A településen található Sajfoki zsilip 1862-ben készült, eredeti emléktáblája ma is megtekinthető. Pély műemlékei közé tartozik a XIX. században készült Nepomuki Szent János-szobor is. A település főként mezőgazdasági termelésből él. A lakosságot a Pély Tiszatáj Zrt. látja el munkalehetőséggel ezen kívül a lakosság ingázásra szorul. ([https 8.](https://8))

Tenk

Tenk első ismert írásos említése 1310-ből származik, ahol „Thenky” néven szerepel, azonban feltételezhető, hogy a település már korábban is lakott volt. A török hódoltság idején fontos ellátási útvonalnak számított, ahol élelmiszert és hadianyagot szállítottak. A hódoltság megszűnését követően a terület a Szentmáriai család birtokába került. A falu az 1600-as évek végére elnéptelenedett, és Buttler János tulajdonában álló lakatlan pusztává vált. Jelentősebb betelepülés csak a 18. század végén indult meg, az 1780-as években már 369 lakost számlált a község. A 4. ábrán az első katonai felmérés során készült térképen Tenk település látható.

4. ábra; Tenk település első feljegyzett térképe; forrás: saját szerkesztés;

A 19. század során több nemesi család is letelepült, például a Csoma, Gyulay, Soldos és Papp-Szász családok, akik jelentős szerepet játszottak a település életében. Pusztatenk, ahogy ekkoriban nevezték, szerkezetét meghatározták a középbirtokok és az azokhoz tartozó kastélyok. A település utolsó földbirtokosai a Pazonyi Elek család tagjai voltak, egészen 1952-ig. Tenk sokáig Erdőtelekhez tartozott, majd 1947-ben önálló községgé vált, ekkor mintegy 600 lakossal. Az 1950-es években az elsők között alakult meg a helyi termelőség-tervezet, amelyhez 1959-re a falu összes dolgozója csatlakozott. Az 1960-as években jelentős infrastrukturális fejlődés zajlott: bevezették a villamos energiát, kiépítették a vezetékes ivóvízhálózatot, és megépült a művelődési ház is. Az 1870 körül épült Papp-Szász kúria, amely jelenleg otthont ad a polgármesteri hivatalnak.

Tenk elhelyezkedését tekintve Heves megye déli részén fekszik az M3-as autópálya és a 31-es számú főút mentén. Lakosságát tekintve 1200 fő lakik a településen.

Gazdasági szempontból Tenken három nagyobb cég található, akik jelentős munkaerőt foglalkoztatnak. Schmidt és Bender Hungária Optikai Kft, Pemika Trans Kft. és a Delta Kft. A település egy Általános Iskolával, Bölcsődével és egy Óvodával rendelkezik. A településen jelentős a mezőgazdasági termelés a jó minőségű földeknek és a rendszerváltás utáni termelőség-tervezetek felszámolása következtében. (<https://www.tenk.hu/>)

Hevesvezekény

Hevesvezekény a Tiszától pár kilométerre, Heves várostól összesen 7 km-re található. Az M3-as autópálya nem túl közeli, 30km-re található a településtől. Hevesvezekény első okleveles

említése 1234-ből származik Wesequen néven. Az 1901-es évektől nevezik Hevesvezekénynek. A település 1871-ig jobbágyfaluként majd 1871-től 1951-ig kisközségként volt nyilvántartva. Önálló községnek csak az 1951-es évektől számít. A településen rengeteg nemes család települt le. A település legfőbb birtokosai, mint a Hászok vagy a Szalgháryak. A területet a nemesek földjének is nevezték sokáig. (<https://www.hevesvezekeny.hu/>)

A település népességét tekintve csökkenő tendenciát mutat. 2001-ben a KSH népszámlálási adata szerint a lakosság 714 fő volt. A 2022-es KSH felmérés adatai szerint a jelenlegi lakosság 633 főre csökkent. Az statisztikai adatok alapján elmondható, hogy legnagyobb arányban a 15-64 év közöttiek élnek a településen. A népszámlálási adatokból érzékelhető, hogy 2001-es évekhez képest sokkal kevesebb 15 évesnél fiatalabb él a településen ezzel szemben egyre több 64 év fölötti található a település lakosságában. Az elöregedő társadalom veszélyes a település életében egy fentálló veszélynek minősül. A népesség összetételét tekintve a lakosság 91%-a vallotta magát magyarnak 2,1% egyéb nem hazai nemzettség és 8,8% nem válaszolt. Foglalkoztatottság tekintetében 305 fő áll foglalkoztatásban a településen ebből 238 fő más településre jár dolgozni, ingázásra szorul a munkavégzéshez. (KSH, 2022 Hevesvezekény)

3. Anyag és módszertan

3.1 Probléma felvetés

A kutatásom alapvetése az a feltételezés, hogy a vizsgált térségekben a vidéken élők élete korlátozottabb a városok vagy nagyobb lélekszámú településeken élőkéhez képest. Szakdolgozatomban a vidék kifejezés nem az általánosságban, szakirodalomban vett vidéki térséget jelenti, hanem a heves várost körülvevő településeket. Vizsgálatomban a város kifejezés Heves városára és a környező nagyobb városokra irányul. A térség fontosabb városai közé tartozik Heves, Eger, Gyöngyös és Hatvan. A városok elengedhetetlen szerepet töltenek be a hat vidéki település fejlődésében és az életszínvonal javításában. További alapvetés, hogy az elmúlt évtizedekben a város-vidék kapcsolatok jelentős átalakuláson mentek keresztül. A globalizáció, urbanizáció és a gazdasági változásokat -ide sorolva a területfejlesztési politikát is-, jelentős különbségeket idéztek elő a város és vidék kapcsolatában. A vidéki térségek periférikus helyzetbe kerültek, a városok pedig a gazdasági és a társadalmi erőforrás központjává váltak. Bár a városok központi szerepe elengedhetetlen, viszont a vidéki térségek kiszorítása súlyos probléma. Ezen egyenlőtlenségek gazdasági és társadalmi szempontból is elváltozásokat okoznak a társadalomban. Ilyen elváltozás a foglalkoztatási ráta vagy az elvándorlás, előregedés. A kutatásom abból a feltételezésből indul ki, hogy Heves város és térségében lévő települések lakói milyen hátrányokkal szembesülnek a mindennapi életük során. Kutatásom alapfeltétele, hogy a két térség közötti különbségek nem véletlenszerűek. Ezen különbségek lehetnek strukturális jellegűek, mint például az elhanyagolt fejlesztéspolitika, másrészt lehetnek társadalmi és gazdasági háttérűek, mint például mobiliás vagy foglalkoztatottsági ráta. Kutatásom célja, hogy feltárja a térségben a város-vidék közötti társadalmi és gazdasági különbségeket, különösen az infrastrukturális, foglalkoztatottsági és szolgáltatásokban rejlő adottságokat. Fontosnak tartom a vidéki térségek fejlesztését, mivel úgy gondolom, hogy a társadalom hosszútávon nem képes kiegyensúlyozottan működni a város-vidék kapcsolatának fenntartása, fejlesztése nélkül.

3.2 Vizsgálati módszerek

Szakdolgozatomhoz a **kutatásokat abduktív módon végeztem**. Az abduktív kutatási módszer a deduktív és az induktív módszer keveréke. Az abduktív módszer nem csak az új magyarázatok keresésére törekszik, hanem már a meglévő elméleti részt is próbálja alátámasztani. Azért

döntöttem ezen kutatási módszer mellett mert így az adatok pontosan mérhetők és statisztikai elemzésre is alkalmasak. Emellett előny, hogy **rugalmas kapcsolatot teremtet** az elméleti anyag rész és az empirikus tapasztalatok között is. A kutatásom célja nem kizárólag a **területi egyenlőtlenségek vázolóása**, hanem az **ok-okozati összefüggések kontextusba helyezése** is. Az abduktív módszerrel való megközelítés lehetőséget ad arra, hogy helyi és szakirodalmi sajátosságokat összevetve értelmezsem a kapott adatokat.

Kutatásomhoz **kérdőíves felmérést** alkalmazok, amely lehetőséget kínál, hogy szélesebb körből gyűjtsék adatot a vizsgált térség lakosságának véleményéről. A **kutatásom célja**, hogy feltérképezem Heves vármegye azon belül is Heves város és térségében található települések társadalmi és gazdasági különbségeit. A kérdőívem teljesen anonim és önkéntesen lehetett kitölteni. A kérdőív tartalmaz zárt és nyílt kérdéseket is egyaránt a szabad véleménynyilvánítás érdekében. A felmérésben összesen 22 db kérdést fogalmaztam meg, amik pontos képet adnak a kutatásom elvégzéséhez. A kérdéseim főbb egységei a személyes és a szakmai jellegű kérdéscsoportok. A demográfiai adatok, mint pl. életkor, nem, iskolai végzettség stb. a vélemények csoportosításához szükségesek. Tartalmaz ezen kívül munkaerőpiaci felmérést, szolgáltatásokhoz való hozzáférés vizsgálatot, életminőséggel kapcsolatos kérdéseket. A kérdőívem célcsoportja kizárólag az általam megjelölt településeken élőkre vonatkozik. Az általam megjelölt települések Heves, Tenk, Hevesvezekény, Pély, Kömlő, Tiszanána és Átány. A kérdőíves kutatásom online módon a Google Űrlap platform segítségével történt a hatékony és gyors kitöltés és elemzés érdekében. Az adatokat 2025. május 18. napján kezdtem felvenni és 2025. május 31.-én zártam le. Kutatásomhoz főként közösségi és különböző online platformokon kezdtem megosztani annak érdekében, hogy minél több emberhez eljusson. Személyesen is csatoltam néhány az általam kiválasztott településen élő ismerőseimnek annak érdekében, hogy az ő véleményük is bekerüljön a felmérésbe.

A kérdőív kitöltését a lakosságot érintő legfontosabb kérdéseivel állítottam össze. A 22 db kérdésből álló kérdőívet összesen 102 fő töltötte ki. A demográfiai adatokat tekintve a következő adatok jöttek ki:

Kategória	Adat	Arány (%)
Korosztály	1960–1979 (65–46 évesek)	43,1
	1980–2000 (45–25 évesek)	21,6
	2000 után (25 év alattiak)	20,6
	1940–1959 (85–66 évesek)	14,7
Iskolai végzettség	Érettségi + szakma	35,3
	Felsőfokú végzettség (BSc, MSc, egyéb)	28,4
	Szaktunskás vagy technikus végzettség	16,7
	Érettségi	14,7
	Általános iskolai végzettség	4,9
Lakóhelye	Heves	38,2
	Tenk	21,6
	Kömlő	8,8
	Tiszanána	8,8
	Átány	7,8
	Hevesvezekény	7,8
	Pély	7,0
Lakóhelyen tartózkodás	Több mint 20 éve	76,5
	10–20 éve	11,8
	5–10 éve	8,8
	0–5 éve	2,9
Foglalkoztatottság	Alkalmazott	57,8
	Nyugdíjas	14,7
	Vállalkozó	9,8
	Gyermekeit otthon nevelő	7,8
	Diák	5,9
	Munkával nem rendelkező	2,0
	Egyéb	2,0

4.táblázat, Vizsgálati következtetések bemutatása; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

A kitöltők többsége az 1960-1979-es korosztályba tartozott, tehát a 65 és 46 éves korosztály. A kitöltések közül a legnagyobb arányba 43,1%-os részhez tartoznak. A második legnagyobb csoport az 1980-2000ig, azaz a 45 és 25 éves korosztály tartozik. Ők a kitöltések 21,6%-ért felelnek. Harmadik helyen a 2000 utáni korosztály tartozik 20,6%-os aránnyal és utolsó helyen az 1940-1959-ig tartó korosztály, tehát a 85-66 éves korig. Az utóbbi korosztály 14,7%-os arányban töltötte ki a kérdőívet.

Végzettséget tekintve legnagyobb arányban 35,3%-ban az érettségi szakmával rendelkeznek. A kitöltők közül 28,4% rendelkezik felsőfokú végzettséggel (Bsc, Msc vagy egyéb felsőoktatási

végzettség). A válaszadók közül ezeken kívül 16,7% valamilyen szakmával rendelkezik, 14,7% érettségivel és 4,9% általános iskolai végzettséggel.

Lakóhely szempontjából Hevesről érkezett a legtöbb kitöltés 38,2%. Ezt követte Tenk, ami 21,6%-ot jelent. Egységesen 8,8-8,8% érkezett Kömlő és Tiszanána településekről, illetve Átány és Hevesvezekény is szintén egységesen 7,8% kitöltéssel zárultak. A kitöltések között legtöbben a „több mint 20 éve élek településemen” választ adtak 76,5%-os többséggel. A 10 és 20 éves intervallumot 11,8% az 5-10 éves intervallumot 8,8% és végezetül 0-5 éves lehetőséget 2,9% választotta.

Foglalkoztatottság szempontjából a kitöltők közül 57,8% alkalmazotti státuszba tartozik, 14,7% nyugdíjas, 9,8% vállalkozó, 7,8% gyermekét otthon nevelő, 5,9% diák, 2% munkával nem rendelkező és 2% egyéb kategória. A következő 4.táblázatban olvashatók az adatok:

Vizsgálatom során **szekunder kutatást** is alkalmazok. Kutatásomban kitérek Heves város és térségében fellelhető vállalkozások számára, elérhetőségére. **Célom**, hogy kiderítsem a vizsgált térség foglalkoztatási hátrányait. Szeretném bemutatni, hogy a vizsgált térség valóban hátrányosabb helyzetben van munkalehetőségek terén a környező városokhoz többségéhez képest. Kutatásomban szeretném bemutatni a foglalkoztatás demográfiai hatásait is, mint a népesség változása a térségben. Például elvándorlás vagy öregedés. Ezen információk elemzése segít feltárni a vizsgált térség gazdasági fejlődését befolyásoló tényezőket, illetve azokat a kihívásokat, amelyek a helyi munkaerőpiacot és lakosságot érintik. Szekunder kutatásom megalapozza és segíti saját kutatásom és alátámasztja a kutatási eredményeim. Segít értelmezni az eredményeket és átfogóbban megismerni a térség problémáit, változásait.

4. Eredmények

Eredményeim a kutatási módszereim mellett kívánom bemutatni. Kutatásom a korábban is említett abduktív módszerrel végeztem, ami az általam végzett egyéni kutatás és a szakirodalom ötvözetét tartalmazza.

4.1 Szakirodalmi kutatás

Kutatásom első lépéseként szakirodalmi feldolgozást végeztem, hogy elméleti alapot biztosítsak a további vizsgálatomhoz, illetve megismerjem a témához kapcsolódó tudományos eredményeket. Kutatásom első sorban hazai szakirodalmakat használtam, mivel dolgozatomban Heves város és térségét vizsgáltam ezért első sorban olyan forrásokra volt szükségem, amelyek a hazai viszonyokra alapulnak, de a szakmai tématerületek vizsgálatánál nemzetközi forrásokat is feldolgoztam. Szakirodalmi kutatásomhoz több forrást vettem igénybe, mint például tudományos folyóiratok, statisztikai adatok, hivatalos kiadványok, önkormányzati dokumentumok és egyéb internetes forrásokat. Szakirodalmak kutatásához főként olyan kulcsszavakat használtam mint, „területi egyenlőtlenségek”, „vidékfejlesztés”, „településfejlesztés” vagy „helyi társadalom”. A talált szakirodalmakat tematikusan rendszereztem, így mindegyik téma külön csoportba került. Ez lehetővé tette számomra, hogy átlássam a szakirodalmak összefüggéseit és későbbiekben összevegyem a saját kutatásom eredményeivel. Bemutathattam különböző területek tevékenységi köreit, mint például a vidékfejlesztés és a területfejlesztés feladatköreit. Különböző települések bemutatását vázoltam fel, amiben a települések történetét és statisztikai adatait is leírtam. Ezek mind alapot biztosítottak a későbbi egyéni kutatásomnak.

4.2 Szekunder kutatás

Szekunder kutatásom Heves város és térségében fellelhető munkalehetőségekre irányul. Célom, hogy feltárjam a vizsgált térség munkalehetőségek arányát a nagyobb városok és térségükhöz képest.

Egy 2023-as statisztika szerint a Hevesi járásban az összes társas vállalkozás foglalkoztatottak száma 2445 fő volt, az Egri járás 19.740 fő. ([https20](#))

A Heves vármegye vállalkozásainak száma a járás megoszlások szerint a legtöbb vállalkozás az Egri járásban található pontosan 2892 db. ([https 21](#)) Mivel Eger vármegyeközpontként működik, így érthető a gazdasági előnye, ami a munkahelyek számában is mutatkozik. A Hevesi járásban ez a szám 461 db vállalkozást jelent. ([https 21](#))

Azonban a Hevesi járás foglalkoztatottsága kisebb városokkal összevetve, mint például Gyöngyösi járás, ahol 12.210 fő, Füzesabonyi járás, ahol 3420 fő vagy a Hatvani járás, ahol 11.549 fő jelentősen kevesebb a fellelhető foglalkoztatottak száma. (https20)

A Gyöngyösi járásban a munkáltatók száma 1783 db, Füzesabonyi járásban 471 db, Hatvani járásban pedig 1034 db.(https21) Ezen nagyobb városok/járások közül a Hevesi járás alacsony foglalkoztatottsággal és munkahely számmal rendelkezik. A Hevesi járástól alacsonyabb mutatókkal a Bélapátfalvai járás és a Pétervárárai járás rendelkezik. Azonban elmondható, hogy az említett két település nem egy kulcsfontosságú, jelentős áthaladó forgalmú főútvonal mentén fekszik. Ennek következtében Heves városnak és a Hevesi járásnak jelentősen magasabb gazdasági tevékenységének kellene lennie.

A vállalkozások versenyképességének javítása érdekében egy kiegyensúlyozott regionális fejlesztésre van szükség mint, például elhelyezkedés, megközelíthetőség, pénzügyek, képzett humán erőforrás vagy éppen közigazgatás területén. A helyben történő fejlesztési források felhasználása képes versenyképes projecteket létrehozni. (Krisztián R., Henrietta N., 2017)

Fontos szót ejteni az öregedéssel kapcsolatos adatokról és népesség változásáról. Az öregedési indexel mutatom be az elérhető adatokat. Az öregedési index azt fejezi ki, hogy az idős korú népesség pl. 65 év vagy az feletti, milyen viszonyban áll a gyermekkorú népességgel szemben jellemzően a 14 éves korosztályig. (KSH, Eltartottsági ráta)

Heves város önkormányzati adataiból elmondható, hogy a város öregedési indexe 2014-ben 113,87% volt, egy 2018-as adat szerint pedig 121,81%-ra növekedett. Ez a 65 év feletti lakosság növekedésére utal és a gyermekkorúak számának csökkenésére. (Heves, 2020-2025)

Járási szinten a Hevesi járás fiatalosabb szerkezetűnek bizonyult a környező járásokhoz képest. A fiatalok aránya (0-14 év) 18,9 %, ami járások között kiemelkedő. (Heves megyei agárszakképzési helyzetkép, 2021)

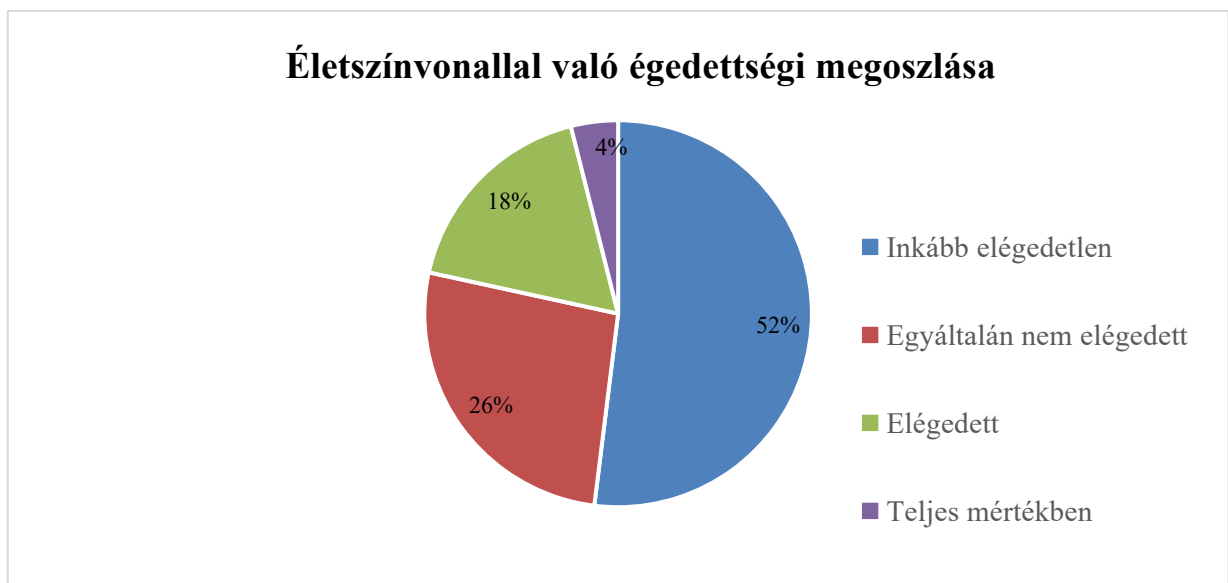
A népesség vándorlásával kapcsolatban Heves vármegyében 2017-2018 között elvándorlás volt jellemző, viszont 2019-2020 között már nagyobb számú odavándorlás mutatkozott. a 2020-as években egyedül az általam vizsgált településeket érintő Hevesi járásban vándoroltak el. Ezzel szemben például a Hatvani járás pozitív mutatókkal rendelkezett. (Heves megyei agárszakképzési helyzetkép, 2021)

Ezekből az adatokból érzékelhető, hogy a Hevesi járásban és a vizsgálatomban szereplő Heves térségi települések lakói nehézségekkel szembesülnek a munkavállalás terén, ami a demográfiai adatokból is látszik.

4.3 Kérdőíves kutatás eredményei

A kérdőíves kutatásom célja, hogy a lakosság által kapott válaszokból ismertessem Heves és környékén élők problémáit és a város és vidék között fentálló egyenlőtlenségeket, kapcsolatokat. Részletes eredményeket kaphattam a kérdőíves kutatásom során Heves és térségében az életkörülményekről és a térség főbb problémáiról. Jelen problémák esetleg pozitívumok kizárólag a kérdőívemben meghatározott településekre vonatkoznak. A felmérésben kapott válaszok akár más településekre is igazak lehetne, viszont céлом a Heves és környéki települések főbb problémáinak felvetése volt.

Kérdőívem a demográfiai kérdésekkel kezdtem. Ezt követően egy alapvető elégedettségi kérdéssel folytattam, hogy láthassam melyik településen élők mennyire elégedettek az adott településsel. Ezt követően a munkahelyek kérdésével folytattam, mivel a munkahelyek a társadalom egyik legfőbb mozgató erejét jelentik. Nem csupán az egyéni megélhetés alapját biztosítják, hanem közvetlen hatással vannak a társadalmi struktúrára, a gazdasági fejlődésre és az emberek mindennapi életminőségére is. A munkahelyek alakítják egy régió legfőbb gazdasági tevékenységét és befolyásolják a társadalmi egyenlőtlenségek alakulását is.

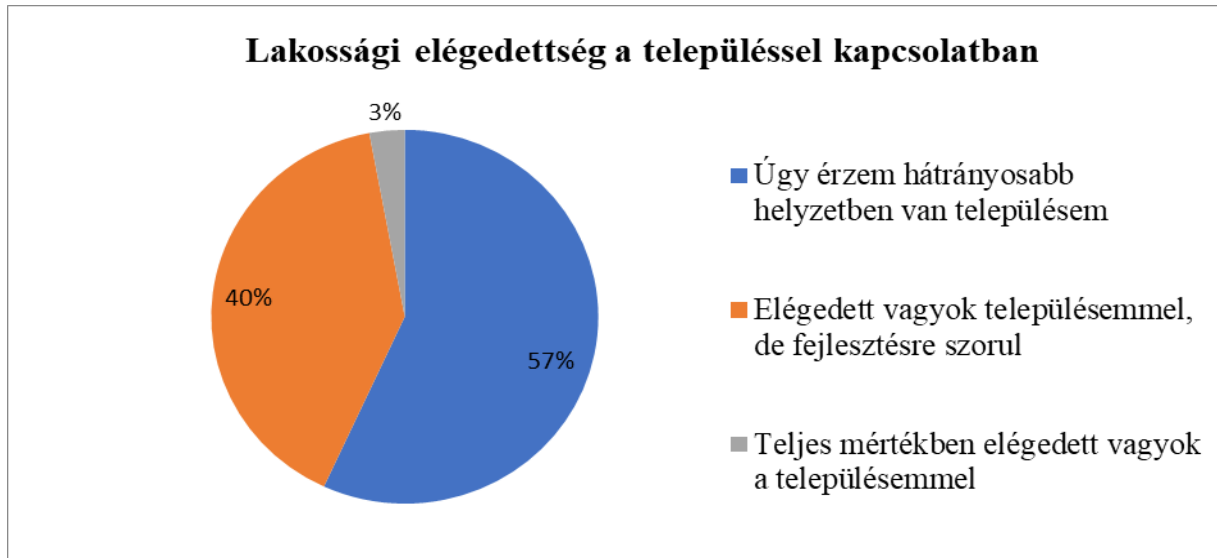

5. ábra; Elégedettségi szintek megoszlása; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

A 5. ábrán látható, hogy a kitöltők az életszínvonal elégedettségének felmérésében legnagyobb arányban (52%) az „inkább elégedetlen” választ adták. A válaszadók 26%-ban választották a

„Egyáltalán nem elégedett” opciót és 18 % illetve ettől kevesebben az „Elégedett” és „Teljes mértékben” elégedett lehetőséget. Elmondható, hogy az elégedettség mértéke egyenesen arányos a települések méretével.

A következő 6.ábrán a kitöltők saját településük és annak társadalmi helyzetéről adhattak választ.

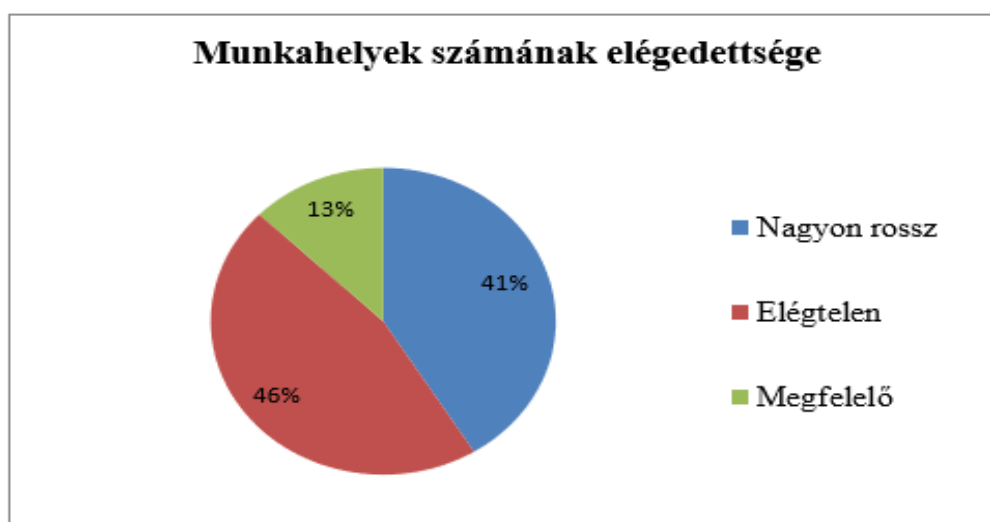
6.ábra; Lakossági elégedettség a településsel kapcsolatban; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

A 6.ábrán látható, hogy a válaszadók kis része, összesen 3% adta a „Teljes mértékben elégedett vagyok a településsel” választ. Ezzel szemben kimagaslóan eltér 57% az „Úgy érzem hátrányosabb helyzetben van településem más településekhez képest” és 40% az „Elégedett vagyok településsel, de fejlesztésre szorul” válasz. Részletesebben a 5.táblázatban olvasható az adott települések válaszai.

Település	Teljes mértékben elégedett (%)	Elégedett, de fejlesztésre szorul (%)	Hátrányos helyzetben van (%)
Heves	5,13	41,02	53,85
Tenk	4,55	63,64	31,82
Kömlő	0	11,11	88,89
Átány	0	0	100
Pély	0	0	100
Hevesvezekény	0	0	100
Tiszanána	0	11,11	88,89

5.táblázat; Település szintű elégedettségek; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

Az elégedettségi kérdések szerepeltetése a kérdőívben azért is fontos a kutatás szempontjából, mivel ezek alapján egy kezdeti képet kaphattam arról, hogy a választott településen élők mennyire elégedettek saját körülményeikkel. Ennek következtében a további kérdések megválaszolása is ezen elégedettségi válaszokra épültek. Mivel kutatásom a város és vidéki térségek közötti egyenlőtlenségekre keresi a választ, ezért az elégedettségi kérdésekre kapott válaszok alapján arra lehet következtetni, hogy a válaszadók mennyire érzik úgy, hogy településük fejlődik vagy éppen hátrányosabb helyzetben van más térségekhez képest. A hátrányosabb helyzetű településeknek számos oka lehet. Hátrányosabb helyzetben lévő települések között szerepelhetne infrastrukturális kihívások, nincs elegendő munkahely, kevés az elérhető szolgáltatás (pl. ügyintézés, pénzfelvétel stb.), társadalmi problémák stb. Kutatásom további részében ezekre a kérdésekre kerestem a választ.

7.ábra; Munkahelyek számával való elégedettsége; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés,

2025.

Véleményem szerint a lakosság elégedettségét legnagyobb mértékben befolyásoló tényező a munkahelyek száma. Ezért kutatásom a munkahelyek számának elégedettségével folytattam.

A 7.ábrán látható, hogy a válaszadók 46%-ban választották a „Elégtelen” opciót majd ezt követően 41%-ban a „Nagyon rossz” lehetőséget. Megfelelőnek gondolták a munkahelyek számát 13%-ban saját településükön. A 6.táblázatban részletesebben is olvashatók a kapott válaszok.

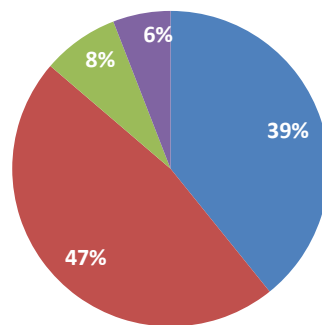
Település	Nagyon rossz (%)	Elégtelen (%)	Megfelelő (%)
Heves	30.8	56.4	12.8
Tenk	22.7	45.5	31.8
Kömlő	55.6	44.4	0.0
Átány	25.0	62.5	12.5
Pély	85.7	14.3	0.0
Hevesvezekény	75.0	25.0	0.0
Tiszanána	66.7	33.3	0.0

6.táblázat; Munkahelyek számának elégedettsége település szinten; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

Amint a 4.táblázatban is látható, Kömlő, Pély, Hevesvezekény és Tiszanána településeken élők közül senki sem választotta a „Megfelelő” lehetőséget. Ennek ellenére Tenk és Átány településeken élők közül a kitöltők Tenk esetében 31,8% Átány esetében pedig 12,5%-ban választották a „Megfelelő” lehetőséget. Heves város esetében 12,8%-os arányban érkezett „Megfelelő” válasz a kérdésre. Többségében megfigyelhető, hogy az összes említett település elégedetlen a lakóhelyén elérhető munkahelyek számával. A következő kérdés, ami a munkahelyekhez kapcsolódott konkrét személyre szóló kérdés volt. Kutatásomhoz fontos volt megértenem, hogy a kitöltők közül mennyien szorulnak ingázásra lakóhelyük és munkahelyük között. A következő 8.ábrán a kérdésekre kapott válaszok aránya látható.

Munkahely és lakóhely közötti ingázás

- Naponta ingázásra szorulok
- Nem
- Hetente néhány alkalommal ingázásra szorulok
- Munkahelyem településére kellett költöznöm (munkásszálló, albérlet, ideiglenes lakhatás)

8.ábra; Munkahely és lakóhely közötti ingázás; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

Látható, hogy az előző 6. táblázat ellenére, ahol is a munkahelyek száma jelentősen rossznak bizonyultak a kitöltők szerint, még is szorosan 39% naponta ingázásra szorul a munkavégzéshez és 47% pedig nem szorul naponta ingázásra a munkavégzéshez. Ezeken kívül a hetente ingázásra szorulók 8%-ban adtak választ, illetve „munkahelyem településére kellett költöznöm.” lehetőséget 6%-ban választották a kitöltők. Az átláthatóság érdekében készítettem egy táblázatot az adott településekről kapott válaszokról. Adatok a 7.táblázatban.

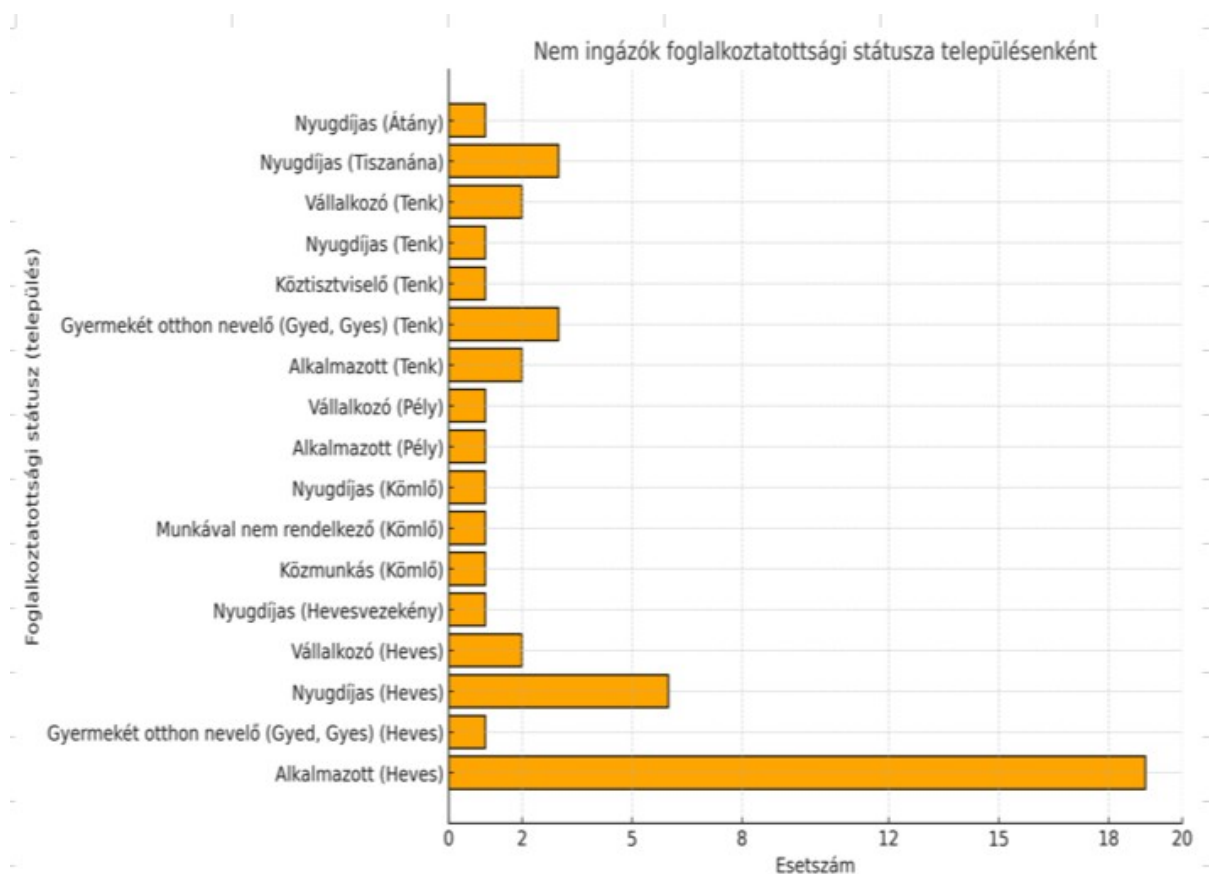
Település	Hetente néhány alkalommal ingázásra szorulok.	Mezőgazdász vagyok ezért helyben dolgozom.	Munkahelyem településére kellett költöznöm.	Naponta ingázásra szorulok.	Nem ingázik
Heves	2	0	3	6	28
Tenk	0	0	0	13	9
Kömlő	0	0	1	5	3
Átány	2	0	0	5	1
Pély	0	1	0	4	2
Hevesvezekény	3	0	2	2	1
Tiszanána	1	0	0	5	3

7.táblázat; Megkérdezettek ingázási tendenciái; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025

A 7. táblázatokból, illetve a 8.ábrából levont következtetésem, hogy jellemzően azok, akik naponta ingázásra szorulnak munkavégzésükhöz a fő útvonalató azaz a 31-es főúttól távolabb eső települések és jellemzően falvak. Heves város esetében a válaszadók többsége nyilatkozta, hogy nem megfelelő a munkahelyek száma ennek ellenére város és képes ellátni a lakosság egy jelentős részét, ahogy a kitöltésekből is levonható ez a következtetés. A Heves várost körülvevő

települések kitöltői között jellemzően a napi ingázásra szorulókat lehetőséget választották. A környező településekről más településekre ingáznak a munkavállalók, jellemzően egy nagyobb gazdasági erővel bíró településre. Ilyen település pl. Heves, Eger, Gyöngyös, Hatvan stb. Heves város esetében a gazdasági tevékenység nem olyan jelentős, hogy képes legyen a város lakosságán kívül más települések lakosai számára is munkalehetőséget biztosítani. Ennek következménye, hogy az itt élők is ingázásra szorúlnak egy nagyobb város vagy más település és lakóhelyük között. Jellemzően a gazdasági tevékenység Heves vármegyében Egerbe, Gyöngyösre és Hatvanra koncentrálódik. A kutatásomban említett települések más nagy város kapcsolatára szorúlnak a lakosság szolgáltatásainak és munkahely biztosítás szempontjából.

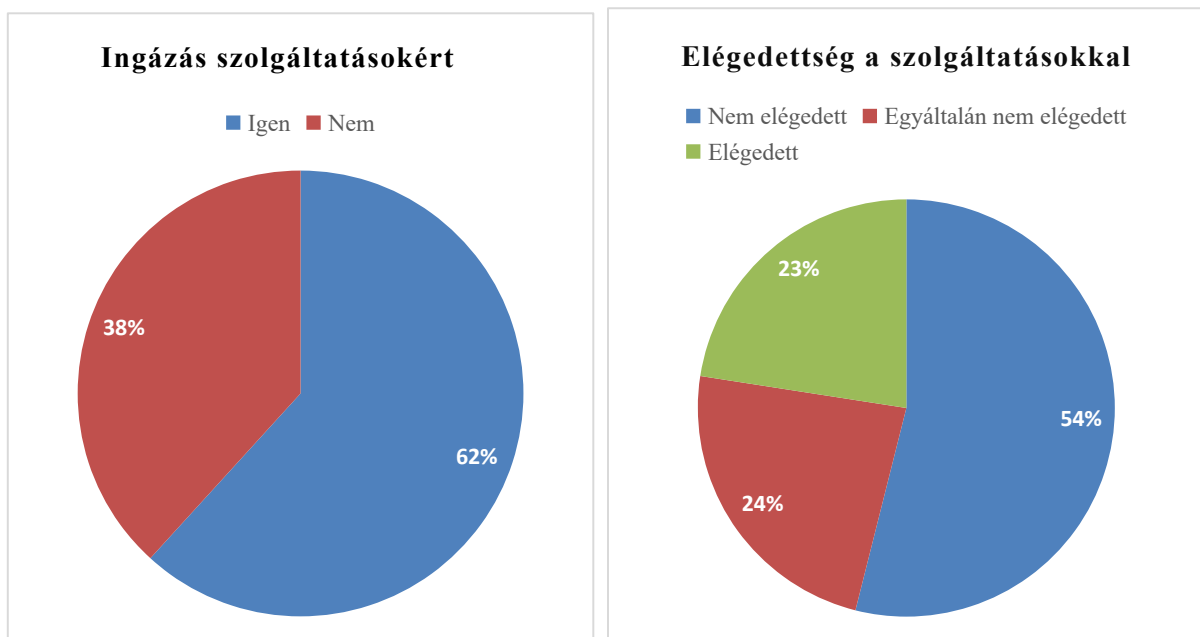
A következő ábrán a nem ingázók foglalkoztatási státusza látható, ami pontosabb képet adhat az ingázás vagy épp nem ingázás okairól.

9.ábra; Nem ingázók foglalkoztatottsági státusza településenként, Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

A legtöbb nem ingázó Heves városban él és főként alkalmazottak, illetve nyugdíjasok. Többi településen kisebb csoportok találhatóak. Jellemzően nyugdíjasok, vállalkozók, illetve gyermekgondozási ellátásban részesülők. Kömlő településen található néhány közmunkás és munkanélküli, akik szintén helyben maradtak.

A kutatásomban említett egyes települések kitöltői közül munkavégzésükhöz ingázásra szorulnak napi vagy heti szinten. Felmérésem során szerettem volna megtudni, hogy a munkahelyek mellett más egyéb okokból is ingázásra szorulnak az adott településen élők vagy csupán a munkavégzéshez. Ezért megkérdezésemben az alapvető szolgáltatásokra is kitértem. Alapvető szolgáltatások az egészségügyi ellátás, kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatások, oktatás, közigazgatás, szociális ellátások. Természetesen egy faluban nem elvárható, hogy bank központ települjön, illetve nagyobb bevásárló központ. Azonban véleményem szerint pénzfelvételi lehetőség, megfelelő mennyiségű és nagyságú élelmiszerüzlet, orvosi ellátás, gyógyszerkészítmények vásárlásának lehetősége alapvető szolgáltatások minden település lakossága számára.

10. ábra; Ingázás a szolgáltatásokért; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025;

11. ábra Elégedettség a szolgáltatásokkal; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

A 10. ábrához készítettem egy táblázatot is, hogy látható legyen a városban és a vidéken élők válaszadásai. Az adatok a 8. táblázatban láthatók.

Település	Elégedett	Nem elégedett	Egyáltalán nem elégedett
Heves	13	22	4
Hevesvezekény	0	5	3
Kömlő	0	5	4
Pély	0	2	5
Tenk	9	9	4
Tiszanána	0	6	3
Átány	1	6	1

8.táblázat; Elégedettség szolgáltatásokkal a megkérdezettek körében; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025

Heves város körzetében található települések közül Tenk kiemelkedik a szolgáltatások elégedettsége szintjén. Átány településről pedig 1 kitöltő válaszolta, hogy elégedett a település szolgáltatásaival. Következtetésképp levonható a táblázat és a diagramm adatai alapján, hogy a Heves városi népesség kitöltő közül többségben szerepel a nem elégedett a szolgáltatásokkal lehetőség azonban fele annyi kitöltő elégedett is volt velük. Ezzel szemben a kisebb Hevesen kívül eső települések lakói a kitöltők közül Tenk és Átány kivételével senki nem volt elégedett a szolgáltatásokkal. Tenk és Átány esetében a szolgáltatásokkal való elégettség a 31-es főút közelségének is betudható. Jelentősen javulnak az infrastrukturális szolgáltatások ennek köszönhetően és nagyon fontos keresztező útvonal is egyben. Ennek mentén jelentősen több szolgáltató is települ az útvonal mentén a kimagasló áthaladó forgalom miatt.

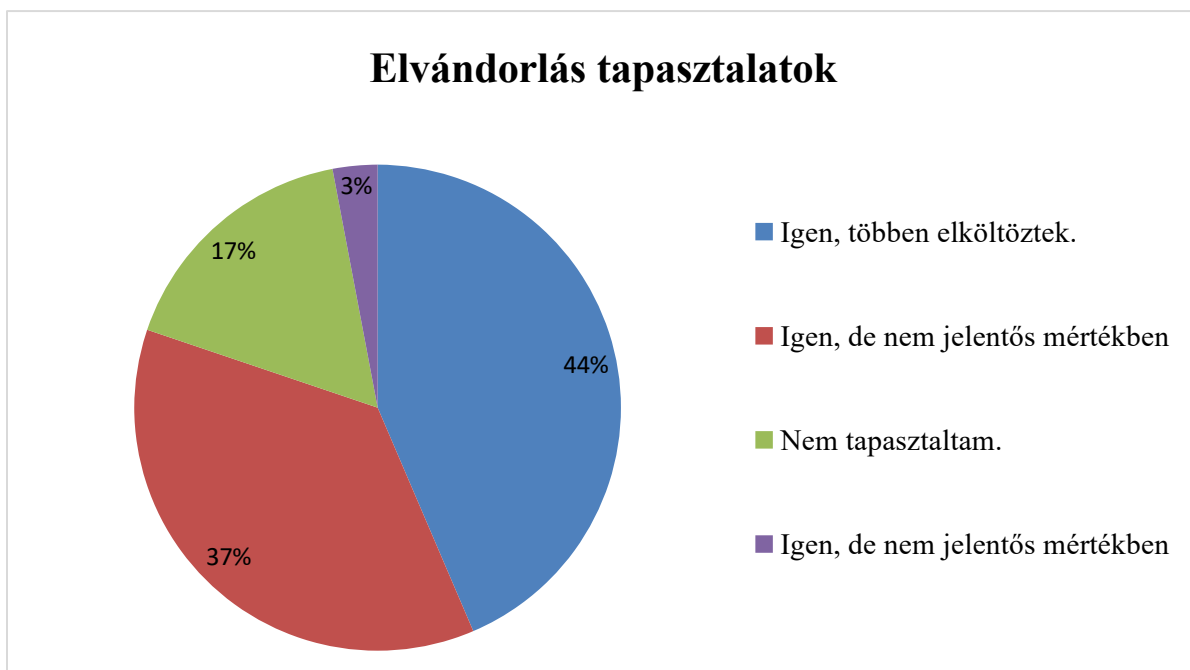
Heves várostól eltekintve a kutatásomban felsorolt településeknél azonos problémaként jelenik meg a munkahely hiány. „Nincs munkahely, elszigetelt faluban élünk...” (Pély); „Nincs munkahely a fiataloknak...” (Hevesvezekény); „Nagyon nehéz munkát találni...” (Kömlő). Tenk lakossága a kitöltők között viszont elégedett volt a munkahelyek számával. Ez annak a következménye lehet, hogy Tenk egy kis lélekszámú 1200 fős település. Kedvező elhelyezkedésű, hiszen a 31-es számú főút keresztezi. Viszonylag sok gyár található a településen és közvetlen közelében, mint pl. Delta, Prebeton, SBS vagy a Schmidt & Bender lencsegyár. Ezen kívül számos mezőgazdasági nagyüzem, élelmiszerüzletek található, amik kiszolgálják a lakosság egy részét. Szórakozási lehetőség terén viszont minden település beleértendő. Ezen kívül válaszadók az intézmények, szolgáltatások hiányát és a rossz útminőséget adták válaszul. „Nincs ATM.” (Tenk, Pély, Hevesvezekény); „Orvosi ellátással nem vagyok elégedett.” (Tiszanána); „Mindent más településen kell intézni.” (Hevesvezekény)

Heves város esetében szinte minden alapvető szolgáltatás elérhető azonban komolyabb ügyek intézéséhez vagy esetleg szolgáltatások teljes körű ügyintézéséhez más nagy városba kell

utazniuk. „Bizonyos szolgáltatás fajtáknál nagyon sok szolgáltató nem elérhető helyben. (Biztosító, mobil szolgáltató, kábel tv szolgáltató).” Túlnyomó részt a válaszadók az előbb idézett pontra, illetve a munkahelyek számára és bérezésre panaszkodtak. „Munkahely hiány, kisebbség megélhetési feltételei nem megoldottak.”; „Több jól fizető munkahely kellene, hogy az embereknek ne kelljen eljárniuk más településekre dolgozni.” Szórakozási lehetőségek számára is érkeztek negatív értékelések. „Elégedetlen: Kevés választási lehetőség, nincs kikapcsolódás a fiataloknak.” Néhány évvel ezelőtt úgynevezett „Panzió” szórakozóhely működött a város északi részén azonban a rendszeres rongálások miatt bezárni kényszerült. A városban jellemzően sok szórakozó hely bezárt ennek okául és azóta sem nyitott új. A fiatalabb generáció számára ez kevésbé teszi vonzóvá a várost. A pozitívumok közül a szolgáltatások elérhetőségével nincs jelentős probléma a városban. Sokan elégedettek a tömegközlekedéssel és az élelmiszerüzletek mennyiségével. „Elégedett vagyok: Bevásárlás, tömegközlekedés.”; „Elégedett: A főbb szolgáltatások elérhetőek...” Hevesen több élelmiszerüzlet is üzemel, mint például Lidl, Penny, Spar, Coop és egyéb kisebb üzletek. Található a városban több húsbolt is a legismertebb a „Hús és Csemege”, ami évek óta biztosítja a minőségi húsokat a településen és környékén.

A körzetre jellemző a társadalmi megosztottság. A város rendelkezik rendőrkapitánysággal, ami a közbiztonságért felelős. A kitöltők közül többen is panaszkodtak ennek ellenére a rossz közbiztonságra, rendszeres bűnözésre. „Nagyon sok a lopás és a kéregető, javítani kellene a közbiztonságon.”; „Nem vagyok elégedett a közbiztonsággal.” Következtetésképp a városban működő rendészet nem lép fel elég hatékonyan a bűnözés ellen. Ennek következtében minden korosztály számára felmerülő kérdés lesz az elvándorlás más településre a nem megfelelő biztonság okául.

Kutatásom további részében az elvándorlási hajlandóságot és tapasztalatokat vizsgáltam. Az elvándorlás több okból is történhet egy településről. Az előzőkben említett rossz társadalmi élet, munkahelyek számának csökkenése esetleg nem megfelelő munkahelyszám stb. Az elvándorlás összefüggésben van az előző területekkel így alkot átfogó képet egy település helyzetéről.

12. ábra; Elvándorlás tapasztalatok; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

A 11. ábrán látható, hogy a megkérdezettek közül mennyien tapasztaltak elvándorlást településükről. Többségben 43%-ban válaszolták az „Igen többen elköltöztek” lehetőséget majd 37%-ban az „Igen, de nem jelentős mértékben” lehetőséget. 17%-ban pedig nem tapasztaltak elvándorlást településükről és ezt követően érkeztek válaszok 3%-ban az „Igen, de nem jelentős mértékben” lehetőségre. A következő 9. táblázatban látható, hogy a kitöltők közül mely településeken választották, hogy ők maguk is elköltöznének vagy sem.

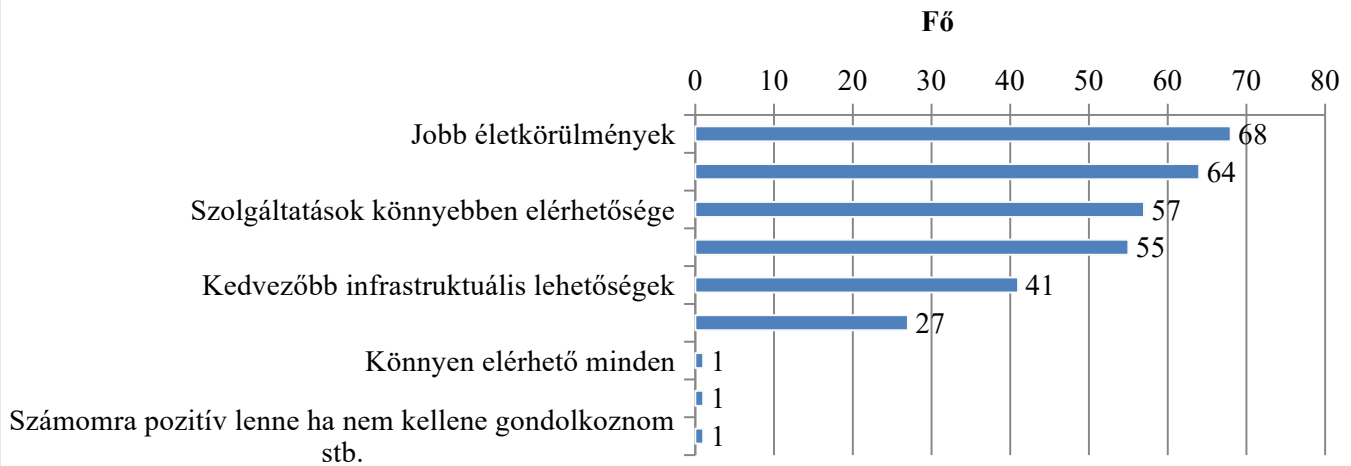
Település	Városba/másik városba	Faluba/másik vidéki településre	Nem
Heves	58.97%	17.94%	23.09%
Tenk	45.46%	18.18%	36.36%
Kömlő	66.66%	22.22%	11.12%
Átány	50%	25%	25%
Pély	62.5%	37.5%	0%
Hevesvezekény	62.5%	25%	12.5%
Tiszanána	66.66%	22.23%	11.11%

9.táblázat; Az általam megkérdezettek költözési hajlandósága; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

Az adatok alapján elmondható, hogy a legtöbben városba költöznének. Az elköltözésnek számos oka lehetséges ezért a kérdőívem további kérdése az elköltözés indoklására irányult.

Fontosnak éreztem megérteni a válaszadók elköltözésével kapcsolatos gondolatait, mivel úgy gondolom, hogy egy részletet is mutat a környék vagy egy adott település problémáiról. Azonban a válaszadók között szerepeltek olyanok, akik vidékre vagy másik vidékre költöznének. Vidékről másik vidékre egy adott település jobb gazdasági helyzete, szélesebb körű szolgáltatások, jobb közbiztonság is állhat. Ezek a szempontok ugyan igazak lehetnek városból másik városba költözésre is. Városból vidékre költözés indokául a természet közelsége, csendesebb környezet, lassabb életvitel vagy akár összetartóbb közösség is állhat. Válaszadók között sokan nem költöznének el jelenlegi lakóhelyükről. Ahogy az előző szempontoknak ennek is számos oka lehet. Visszatartó erő lehet a rossz körülmények ellenére egy ház, család, ragaszkodás egy adott településhez vagy távoli lakhatás lehetősége.

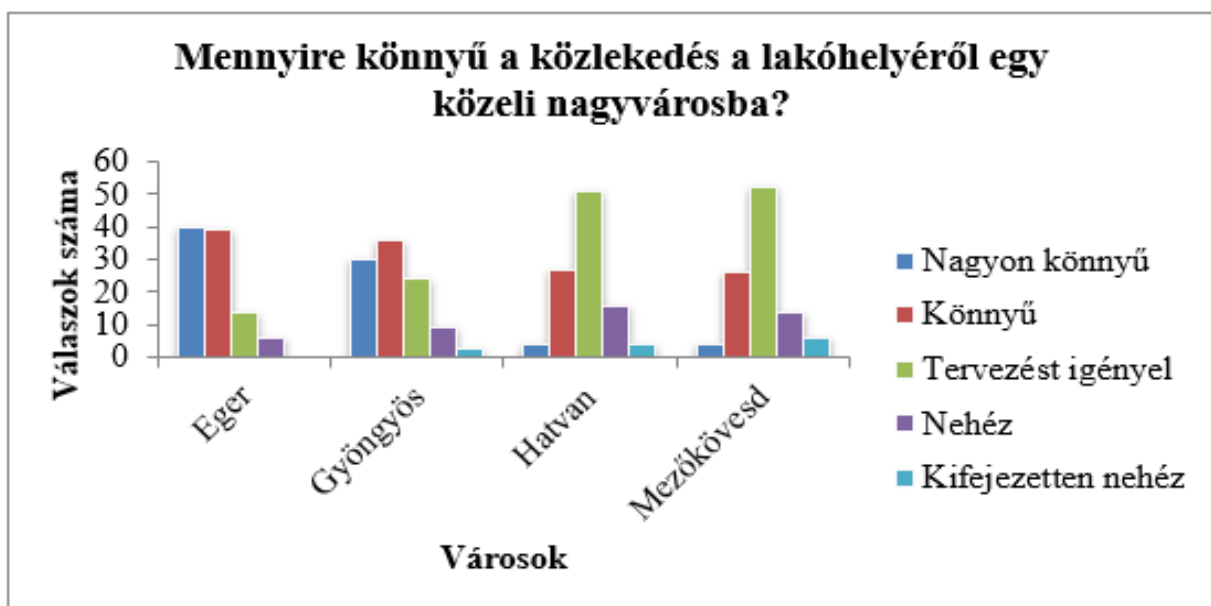
Amennyiben elköltözne jelenlegi lakóhelyéről miért tenné ezt?

13. ábra; Elköltözés indoklása; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025

A kitöltők egyszerre több válaszlehetőséget is választhattak, illetve a lehetséges válaszok közül egyéb opciónál saját válaszukat is leírhatták. A kitöltések közül 2db válaszlehetőség nem volt értékelhető ezért nem is szerepel az ábrán. A kitöltések alapján elmondható, hogy 68db kitöltéssel, azaz 66,7%-ban a jobb életkörülmények miatt költöznének el lakóhelyükről. „Nagyobb lehetőség a munkavállalásra” lehetőségre 64db kitöltés érkezett, azaz 62,7%. „Szolgáltatások könnyebb elérhetősége” válaszlehetőségre 57db kitöltés érkezett, összesen 55,9%. A szolgáltatásokhoz kapcsolódóan az egyéb lehetőséggel élve érkezett 1db kitöltés. A kitöltő úgy gondolja, hogy „Számomra pozitív lenne, ha nem kellene gondolkoznom minden nap, hogy mikor mit tudok elintézni, hanem egyszerűen elsétálok oda, ahova kell. Jelenleg ez nem kivitelezhető.” Véleményem szerint ebből a válaszból is érzékelhető, hogy egy vidéki településen is mennyire fontos a lakosság számára a szolgáltatások elérhetősége. A következő lehetőség a „magasabb fizetések” lehetőség volt amire 55db kitöltés érkezett, tehát 53,9%. „Kedvezőbb infrastrukturális lehetőségek” lehetőségre 41db kitöltés érkezett, ami 40,2%-ot jelent. „Természet közelsége” 27db kitöltéssel 26,5%-ot jelent. Ezekon kívül az egyéb opciókra 1-1 kitöltés érkezett, ami összesen 2%. Az elköltözésnek rengeteg olyan oka lehet, ami miatt elégedetlen jelenlegi lakóhelyével. A jelenlegi kérdés rávilágít a kitöltők által adott válaszok alapján arra a tényre, hogy az alapvető jólét vágya fennál. Kimagaslóan a nagyobb lehetőség a

munkavállalásra, magasabb fizetések, szolgáltatások könnyebb elérhetősége és a kedvező infrastruktúra lehetőségek részesülnek előnyben, ami a jó életkörülmények egyik alapvető feltételei. Azonban ezek a feltételek jellemzően a városok sajátosságai. Néhány vidéki település nem részesül olyan mértékű fejlesztési támogatásban, hogy mind ezt meg tudja valósítani. Ennek következtében a lakosság ingázni kényszerül a környező nagyobb városokba. Az utazáshoz két feltétel egyikének teljesülnie kell. Saját járművel való rendelkezés vagy tömegközlekedés megfelelő elérhetősége. Következő kérdésem a tömegközlekedésre irányult azon belül is a környező nagyváros megközelíthetőségére. Véleményem szerint a tömegközlekedés mindenki számára elérhető kell, hogy legyen ezért is szűkítettem erre a kérdésem.

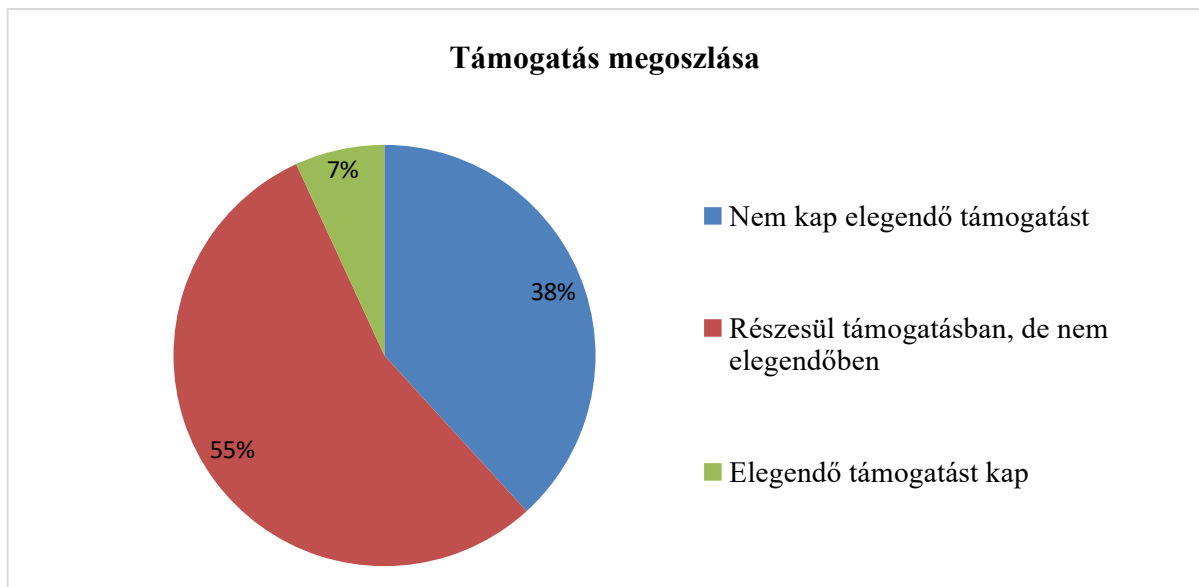

14.ábra; Közlekedés elégedettsége; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025

A 13.ábrán látható, hogy a válaszadók közül legkönnyebben Egerbe és Gyöngyösre tudnak közlekedni. Hatvan és Mezőkövesd már tervezést igényel ezért következtetésként elmondható, hogy a könnyebben megközelíthető városokat tehát Egert és Gyöngyöst fogják legtöbbször látogatni. Azonban megfigyelhető, hogy néhány településnek problémát okoz a közlekedés a nagyobb városok között. Ezen települések esetében az egyik kulcsfontosságú tényező a kedvező életkörülményekhez nem teljesül. Rendszeres tervezést igényel akár több átszállással is egy közeli nagyváros megközelítése, ami rendkívül megterhelő. Ennek hozadékeként a település nem lesz vonzó költözés szempontjából, hiszen legtöbb esetben a jobb életkörülményeket keresik az emberek. Saját jármű nélkül az alapvető ügyintézés is kihívássá válik a rossz

infrastrukturális helyzet következtében. Az élelmiszerüzletek megközelítése is kihívássá válik, hiszen jellemzően a kisebb vidéki falvakban nem található nagy választék az élelmiszerüzletekben amennyiben rendelkezésre is állnak. A fejlesztések fontossága hangsúlyos különösen a tömegközlekedésre való tekintettel.

A fejlesztésekkel való kérdésem a kutatásom legvégére helyeztem, hiszen a válaszadók az előző kérdések megválaszolásával saját maguknak eddig akár fel nem tett kérdésekből inspirációt kaphattak arról, hogy mik a pozitív vagy negatív tulajdonságai saját lakóhelyének. Ennek következtében pontosabb képet kaphatott a válaszadó arról is milyen fejlesztésekre van szükség saját településén vagy éppen teljesen elégedett és nincs szükség fejlesztésre. Ezen feltelek mentén az első kérdésem a következő volt. „Mennyire kap elegendő támogatást az Ön települése?”

15.ábra; Támogatás megoszlása; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025.

A 14.ábrán látható, hogy a felmérésben szereplő települések legnagyobb része részesül támogatásban viszont nem elegendőben a fejlődés exponenciális fenntartásához vagy egyáltalán nem kap elegendő támogatást. Összesen 7% gondolta úgy, hogy elegendő támogatáshoz jut a települése. A támogatások nem egyenlő mértékben oszlanak meg a települések között. A támogatási források elérést számos tényező befolyásolja, mint például nem megfelelő fejlesztéspolitikai fókusz ezen belül is a városcentrikus fejlesztések állnak. Pályázatok esetében lehetnek olyan pályázati feltételek, amiket egy falu nem képes teljesíteni. Ilyen lehet például az önerő. Egy kis falu költségvetése jellemzően alacsony ezért egy nagyobb akár 100 milliós beruházást nem képesek megvalósítani hiszen ehhez 10-30 millió forint

összegre lenne szükség. Befolyásoló tényező lehet még az infrastruktúra, földrajzi elhelyezkedés és a terület nagysága is.

A támogatások eloszlásának ismerete után fontosnak tartottam felmérni, hogy a kérdőívben szereplő települések közül a lakosság milyen fejlesztésekre tart igényt. A kérdésnél egyszerre több válaszadási lehetőség is rendelkezésre állt a kitöltőknek.

16.ábra; Fejlesztési igények; Forrás: saját kutatás alapján, saját szerkesztés, 2025

A 15.ábra szemlélteti, hogy a válaszadók jelentős része a legfelső négy lehetőséget választotta. A válaszok között a munkahelyteremtés, egészségügyi szolgáltatások javítása, szabadidős lehetőségek bővítése, infrastrukturális helyzet javítása szerepel. A diagram adatai alapján elmondható, hogy a kitöltők közül kimagaslóan a helyi munkahely teremtés szerepel. Egy lokális munkahely rengeteg időt és energiát tart meg egy lakos számára. Nincsenek utazási nehézségek települések között és munkavégzést követően szinte azonnal otthon van az illető. Az egészségügyi ellátás javítása kiemelten fontos a kitöltők számára is, hiszen jelen korunk betegségei mellett megnyugvást ad egy kimagasló egészségügyi ellátás. Szabadidős tevékenységek a családostól és a nem családostól számára is rendkívül egészséges, javítja a település színvonalát és a mentális egészségre is jótékony hatással bír. Az Infrastrukturális fejlesztések elengedhetetlen lépés egy terület település fejlesztéséhez. Megfelelő infrastrukturális ellátottsággal rendelkező település vonzóbbá válik a lakosok, befektetők számára. Az egyéb lehetőségeket választók között érkeztek szolgáltatások javítására irányuló válaszok, értékes kapcsolatok kialakítására irányuló felvetések és volt, aki a lehetőségek közül mindent fejlesztene. Véleményem szerint a fejlesztésekkel kapcsolatos önálló

véleménynyilvánítás pontos képet alkot a választott települések helyzetéről és a való fejleszteni szükséges területekről.

Kutatásom legfőbb célja célom az volt, hogy feltérképezzem Heves térségében a város–vidék közötti társadalmi és gazdasági különbségeket. Fontosnak tartom a helyi lakosság elégedettségét és az alapvető szolgáltatások, munkahelyek vagy szórakozási lehetőségek elérhetőségének felmérését is.

Véleményem szerint a kutatásom sikeresnek tekinthető, de tisztába vagyok azzal, hogy sokkal magasabb elemszámra van szükség, hogy a teljes térség lakosságának véleményéről meggyőződjek. Azonban az általam kitűzött cél elérésére mely szerint megismerjem a térséget és fejlesztési javaslatokat tegyek, illetve megismerjem az emberek véleményét alkalmas. Reprezentatív kutatáshoz sokkal mélyebb kutatásra van szükség. A válaszok jól szembesítik a települések közötti különbségeket, illetve az általam felvetett problémák meglétét is. Úgy gondolom, hogy kutatásom során sikerült releváns és településspecifikus adatokat szerezni, amik alapján sikeresen tudtam értékelni a hipotéziseim. Számomra különösen fontos ezen problémák valós ismerete, hiszen tanulmányaim végeztével akár alkalmazhatom a térség problémáinak javítására is.

5. Következtetések és javaslatok

5.1. Következtetések

Heves város és környékéről bemutatott részletes elemzésem során ismerttettem az így kapott eredményeim. Eredményeim bemutatása során érdekes és egyben fontos képet kaphattam a térség jelenlegi helyzetéről. Ebben a fejezetben a kapott válaszok alapján vizsgálom a hipotéziseim a kutatási kérdésekkel. A hipotéziseim mentén kívánom bemutatni az eredményeimből levont következtetéseket.

A válaszadók 76,5%-ban több mint 20 éve élnek településükön ezért az általuk adott válaszok egy tágabb nézőpontból közelíti meg a kérdéseket a kevesebb, mint 20 éve a településen élőkhez képest. Szakdolgozatom szempontjából ez azért is fontos, mivel azok a kitöltők, akik több mint 20 éve élnek településükön, átfogóan szembesültek a terület változásaival és képesek választ adni a régebb óta fentálló problémákról is.

Első hipotézisem az volt, hogy *„Heves város térségében az általam megkérdezett városi emberek elégedettebbek az életkörülményekkel a vidékiekhez képest.”* Hipotézisemet kérdőíves megkérdezéssel vizsgáltam. Elégedettség szempontjából Tenk településről elmondható, hogy a többi vidéki településhez képest kifejezetten elégedettek voltak az emberek. Ennek oka lehet a kiváló infrastruktúra, város közelsége, fő útvonal melletti elhelyezkedés és a szolgáltatások megfelelő ellátottsága. Azonban az elköltözéssel kapcsolatos kérdéseknél megfigyelhető, hogy nagyobb részt városba költöznének a Tenken élők is. Ezek alapján arra lehet következtetni, hogy bár elégedettek településükkel a Tenken élők viszont a kényelmesebb és jobb életkörülményeket még mindig a városok adják. Kérdőíves kutatásom alátámasztja, hogy Tenk kivételével minden vizsgált település elégedetlenebb volt. **A Heves városban élők elégedettebbek voltak a szolgáltatásokkal, munkahelyek számával és az infrastrukturális helyzettel a vidéki térségekhez képest.** Ezek alapján **a hipotézisem igazoltnak tekintem.**

Második hipotézisem a munkahelyek számára irányult a vizsgált térségben. Hipotézisem úgy szólt, hogy *„Heves város és térségében a munkáltatók száma jelentősen kisebb, mint a nagyobb városokban”.* A kérdőíves kutatásom alapján elmondható, hogy a vidéki térségek nagyobb része elégedetlen a munkahelyek számával. A munkahelyek számát illetően kifejezetten rossz eredmény mutatkozott. Kérdőíves kutatásom során a „Nagyon rossz” és „Elégtelen” válaszok érkeztek legnagyobb arányban. Elmondható a kutatásom alapján az a tény is, hogy Heves várost kivéve a kitöltők közül szinte az összes településen az „ingázásra szorulnak

munkavégzésükhöz” lehetőséget választották legnagyobb arányban. Ennek következményeként levonható az a következtetés, hogy Heves és térségében a munkahelyek száma nem elegendő a lakosság számára. Ennek következtében a munkavállalók nagyobb városokba kényszerülnek utazni, mint pl. Eger vagy Gyöngyös annak érdekében, hogy megfelelő álláshoz jussanak. Szekunder kutatásom során kapott eredmények ismertetik, hogy a vizsgált térség munkalehetőségeinek száma hátrányosabb, mint a környező városokban. Az így kapott **eredmények alátámasztják a második hipotézisem miszerint** „Heves és térségében a munkáltatók száma jelentősen kisebb, mint a nagyobb városokban.” ezért igazoltnak tekintem.

Harmadik hipotézisem a szolgáltatások elérhetőségére irányult miszerint „*Heves város térségében a megkérdezett vidéki lakosság ingázásra szorul az alapvető szolgáltatásokért.*” A szolgáltatások elérhetősége szempontjából 54% nem elégedett és 23% egyáltalán nem elégedett a szolgáltatások elérhetőségével a településén. Ennek következtében a kitöltők ingázásra szorulnak az alapvető szolgáltatások elérése érdekében egy másik település és a sajátjuk között. Az ingázás a szolgáltatásokért kérdésemre 62%-os többséggel az „Igen” ingázásra szorul az alapvető szolgáltatásokért lehetőséget választotta. Heves város kivételével a legtöbb vidéki település nem volt elégedett a szolgáltatásokkal településén. Ez az eredmény **alátámasztja a harmadik hipotézisem** miszerint „Heves térségében a vidéki lakosság ingázásra szorul az alapvető szolgáltatásokért”, így igazoltnak tekintem.

Negyedik hipotézisem költözési szempontokra irányult miszerint „*Heves város térségében a vizsgálatban megkérdezett vidéken élők költözési hajlandósága nagyobb, mint a városban élőké*”. Költözés szempontjából megfigyelhető, hogy a felmérésben vizsgált településekből jellemzően a városba költözés aránya sokkal magasabb, mint a nem költöznének el aránya. Az eredményekből megfigyelhető, hogy a Heves városi lakosság is elköltözne másik városba akárcsak a vidéki lakosság. Legtöbben a jobb életkörülményekért és a jobb gazdasági körülmények miatt költöznének el. Az így kapott adatok alapján **a negyedik hipotézisem** „*Heves város térségében a vizsgálatban megkérdezett vidéken élők költözési hajlandósága nagyobb, mint a városban élőké*” **nem teljesül**, hiszen láthatóan a Heves városi lakosság is elköltözne, tehát a költözési hajlandóság szintén jelen van akár csak a vidéki településeken.

Ötödik hipotézisem úgy szövelt, hogy „*A vizsgálatban megkérdezett községekben élők legfontosabb fejlesztési igénye a munkahelyek teremtése*”. A fejlesztéseket tekintve a kitöltők közül a **munkahelyteremtés volt a legfontosabb** szempont, **ami egyben alátámasztja az ötödik hipotézisem**. Ezen kívül nagyon fontosnak tartották az egészségügyi ellátás javítását, szabadidős lehetőségek bővítését és az infrastrukturális lehetőségek fejlesztését.

5.2. Javaslatok

Az eredmények ismertetése és a következtetések levonása után számos észrevételem született Heves város és térségéről.

Kutatásom bebizonyította, hogy **Heves város és környezete gazdasági fellendítést igényel.** Mutatja ezt a munkahelyek számának aránya is. Véleményem szerint szükséges intézkedések közé tartoznak az **ösztönző programok indításai kisvállalatok számára, amelyek helyben teremtenek munkahelyet.**

Ipartelepítési pályázatokon való részvétel pl. Tenk, Hevesvezekény, ahol az infrastruktúra már részben adott. Az infrastrukturális helyzetre való tekintettel azokon a településeken, ahol az infrastruktúra fejlesztésre szorul, mint pl. Kömlő, Tiszanána vagy Pély. Ez egy kezdeti lépés a települések gazdasági fellendítéséhez. Ide tartoznak az **úthálózat korszerűsítések** különösen az Eger-Heves városokhoz kapcsolódó utak fejlesztése. A jó infrastruktúra vonzóbbá teszi a térséget a fiatalok és a befektetők számára is.

Alapvető szolgáltatások fejlesztése minden település számára elérhető kell, hogy legyen. Például a háziorvosi praxisok megerősítése, háziorvos biztosítása. Könyvtári, szabadidős tevékenységes biztosítása családok számára kisebb falvakban is. Helyi tömegközlekedés biztosítása falvak és városok között.

Pályázati hozzáférések biztosítása kisebb települések számára is. Főbb probléma az önerő ezért kisebb falvak számára csökkentett önerővel való pályázási lehetőség biztosítása nagyon fontos annak érdekében, hogy egy rosszabb gazdasági helyzetben lévő település képes legyen felzárkózni a többi gazdaságilag jobb helyzetben lévő településekhez is. Ez azért is különösen fontos, mivel a válaszadók többsége is úgy érzik, hogy településük ugyan részesül támogatásban, de nem elegendőben, illetve egyáltalán nem részesül elegendő támogatásban.

Véleményem szerint ezeknek a szempontoknak a teljesülésével egy gazdaságilag hátrányos település felzárkózása lehetséges. Ezzel egyidejűleg **exponenciálisan növekedne az életszínvonal** és a **lakossági elégedettség** is a településen, ami vonzóbbá tenné a **fiatalabb generáció számára is.**

A települések közötti gazdasági, infrastrukturális és társadalmi különbségek csökkentése kiemelten fontos. Ennek érdekében elengedhetetlen a helyi erőforrásokra építő és fenntartható fejlesztéspolitika megvalósítása és az önkormányzatok kiemelt részvétele ezek megvalósításában. Véleményem szerint nagyon fontos a térségi együttműködés erősítése is,

mivel Heves város csak akkor lesz képes központi szerepet továbbra is fenntartani, ha környező falvakkal együttműködve folytatja gazdasági tevékenységeit.

A jövőt tekintve fontos szempont a fiatalok helyben tartása is. Ehhez szükséges a megfelelő **magas színvonalú oktatás biztosítása, munkalehetőségek teremtése, kedvező lakhatási feltételek biztosítása.** Az elvándorlás és előregedés csökkenthető, ha a térség vonzóvá válik a fiatalabb generáció számára is. Mindezek érdekében a döntéshozóknak olyan fejlesztési terveket kell létrehozniuk, amelyek fejlesztik a gazdaságot, javítja a közlekedési hálózatokat, illetve támogatja a helyi közösségeket is.

Véleményem szerint a **térséget jövőjét a helyi összefogás, innovációk, életképes gazdaság és a megfelelő város- vidék kapcsolatok biztosítják** Ezek összessége nemcsak gazdasági növekedést segíti, hanem hozzájárul az életminőség javulásához és a társadalmi kohézióhoz is.

6. Összegzés

Dolgozatomban Heves várost és környékén található 6 települést vizsgáltam. Fontos vizsgálati témám az itt található települések közötti egyenlőtlenség feltárása és azok bemutatása. Fő célom, hogy bemutassam a város fontosságát a vidéki terekben.

A kérdőíves kutatásom megerősítette, hogy a városok, jelen esetben Heves város lakói jóval elégedettebbek az életkörülményeikkel, mint a környező falvak lakosai. A vidékiek számára az elégtelen munkahelyi kínálat, a szolgáltatások hiánya, valamint az ingázás szükségessége jelentik a legnagyobb problémát. Emellett a pályázati forrásokhoz való hozzáférés is jelentősen nehezített a kisebb települések számára, ami tovább mélyíti a területi különbségeket.

A hipotéziseim többsége igazolást nyert. A kutatásomban kapott eredmények igazolják, hogy a Heves városi lakosság valóban kedvezőbb életfeltételek mellett él, viszont a Heves térségében található 6 vidéki településen komoly hiányosságok tapasztalhatók. Legfőképpen a munkahelyek és szolgáltatások terén tapasztalhatók ezek a hiányok. Ugyanakkor az elvándorlási szándék a városi lakosság körében is megjelenik, ami arra utal, hogy a helyi problémák rendszerszintű megoldásokat igényelnek. A dolgozatban megfogalmazott javaslatok, mint például a helyi munkahelyteremtés, a szolgáltatási infrastruktúra bővítése, az infrastrukturális fejlesztések és a rugalmasabb pályázati feltételek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy Heves és térségében található településeken élők életszínvonala pozitív irányba haladjon. A fejlesztések célja egy olyan térségi fejlődés elősegítése, amely nemcsak a városokban élők, hanem a kisebb falvak lakóinak életminőségét is javítja. Ennek következtében megelőzésre kerülhet a tömeges elvándorlást és a leszakadó települések további hanyatlása.

Összességében kutatásom során bebizonyosodott, hogy Heves és térségében a települések közötti különbségek továbbra is fennállnak. Véleményem szerint a vidéki térségek fejlesztése és felzárkóztatása kiemelten fontos, hiszem akár a választott településeken élők akár a térség egyéb településin élők nem szívesen költöznének el lakóhelyükről. Úgy gondolom, hogy az elvándorlás sok esetben kényszer szülte folyamat, amit a legtöbben nem szívesen tesznek. Ennek megfékezésére szolgálnak a város és vidék közötti jelentős különbségek mérséklése. A kutatási folyamatom bezárulását követően nyílt meg a lehetőség a kedvezményes lakossági hitel ingatlanvásárlásra, illetve a kedvezményes vállalkozói hitel felvételére, amelynek hatása a későbbiekben lesz mérhető a térségre. Ennek vizsgálata a továbbiakban fontos eredményeket mutathat. Remélem, hogy a kutatásom során nyert fontos információk segítségével

tanulmányaim végeztével lehetőségem lesz gyakorlatban is alkalmazni és javítani a vizsgált települések és a térség problémáin.

Források

Szerzők

Bakos István (1975): *Falvak és városok kapcsolata hazánkban.* Tiszatáj, (29) 1. pp. 33-41.
(1975) Hazai Tükör (33. oldal)

<https://tizzataj.bibl.u-szeged.hu/8541/?utm>

Csatári B (2001): A vidék földrajzi kérdései In: Dormány, G; Kovács, F; Péti, M; Rakonczai, J (szerk.) A földrajz eredményei az új évezred küszöbén: Magyar Földrajzi Konferencia: Szeged, 2001. október 25-27. Szeged, Magyarország: Szegedi Tudományegyetem TTIK Természeti Földrajzi Tanszék (2001) 250 p.

<https://geography.hu/mfk2001/cikkek/Csatari.pdf>

Csurgó Bernadett (2013): Vidéken lakni és vidéken élni: A városból vidékre költözők hatása a vidék átalakulására: a város környéki vidék Budapest, Magyarország: Argumentum Kiadó, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet (2013), 292 p 11. oldal

<https://mek.oszk.hu/14500/14560/14560.pdf>

Dr. Garaj Erika (2015): Egészségügyi szervezetek menedzsmentje: Főiskolai jegyzet a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar hallgatói számára Budapest, Magyarország: Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar (2015)

https://mersz.hu/keres/migr%C3%A1ci%C3%B3%20fogalom/hivatkozas/m686eszm_75#m686eszm_75

Enyedi György (1982): Az urbanizációs ciklus és a magyar településhálózat átalakulása: Akadémiai székfoglaló 1982. december 6. Budapest, Magyarország: Akadémiai Kiadó (1984) (8–14.o.)

https://real-eod.mtak.hu/3362/1/MTA_ErtekezésekEmlekezések_010_000809361.pdf

Erdei Ferenc (1977): Erdei Ferenc összegyűjtött művei, Város és vidéke – Köpeczi Béla (szerk.), Bernát György (szerk.), Erdei Sándor (szerk.), Fekete Ferenc (szerk.) Kovács István (szerk.) Kulcsár Kálmán (szerk.), Tőkés Ottó (szerk.) - Akadémiai Kiadó 1977

https://real-eod.mtak.hu/11173/1/AkademiaiKiado_002458.pdf

Erika L., Krisztián R. (2025); Orsolya Varga – Krisztián Ritter (2023): Evaluation of Some Rural Development Projects in Szeklerland - Experiences in the Village of Ditró. PRO

SCIENTIA RURALIS 2 (2023); Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Gödöllő 49.o

DOI: <https://doi.org/10.59357/ProSciRural.2023.2.03>

https://psr.pahru.ro/images/psr/2023II/PSR-2023-2_-_47-64.pdf

Ferenczi Ádám (2022): Szakdolgozat - Város-vidék kapcsolatának elemzése Eger és a környező települések között -MATE Károly Róbert Campusz 2022, 9. o.

<https://stud.mater.uni-mate.hu/63/1/725152190.pdf>

Farkas Tibor (2021): The Role of the Social Capital in Rural Development. Case Study Analysis of Village Research Camps in Romania and Hungary 595/696.o.

DOI: 10.2478/euco-2021-0033

file:///C:/Users/User/Downloads/The_Role_of_the_Social_Capital_in_Rural_Developmen.pdf

G. Fekete Éva (2013): Integrált vidékfejlesztés - Miskolc, Magyarország: Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar (2013) (11-12.o)

<https://gtk.uni-miskolc.hu/files/5017/Integr%C3%A1lt%20vid%C3%A9kfejleszt%C3%A9s.pdf>

Gazsó István, Kovács Róbert, Perger Éva, Schneider Gábor, Szegvári Péter, Vigvári András, Zsugyel János A nagyváros és környéke a kistérségi rendszer szempontjából II. TERÜLETI STATISZTIKA 11(48): 6 pp. 658-674., 17 p. (2008)

https://real.mtak.hu/194061/1/ts2008_06_03.pdf

Hautzinger Zoltán – Hegedüs Judit – Klenner Zoltán (2014): A migráció elmélete Budapest, Magyarország: Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) (2014), 106 p

https://real.mtak.hu/16634/1/real_16634.pdf

Józsa Imola (2018)A magyarok munkavállalási célú vándorlásának jellemzői az Európai Unión belül 164 p. (5.o) - Szent István Egyetem, Szent István Egyetem, Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskola, Poór József Védés éve: 2018

Megjelenés/Fokozatszerzés éve: 2018

https://real-phd.mtak.hu/1491/1/jozsa_imola_ertekezes_DOI.pdf

Kovács Imre (2012): A vidék az ezredfordulón: A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai Budapest, Magyarország: Argumentum Kiadó, MTA

Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet (2012), 244 p. (38.o)

<https://mek.oszk.hu/12700/12727/12727.pdf>

Kovács Róbert (2003): A településszerkezet és a közigazgatási rendszer inkonzisztenciája: A szuburbanizáció példáján, Budapest térségében 170 p. (26-27.o.) - Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Disszertáció benyújtásának éve: 2003, Védés éve: 2003
Megjelenés/Fokozatszerzés éve: 2004

<https://mek.oszk.hu/05200/05295/05295.pdf>

Krisztián R., Henrietta N., 2017: Analysis of Local Economic Development Capacity in Hungarian Rural Settlements - ACTA UNIVERSITATIS SAPIENTIAE ECONOMICS AND BUSINESS 2017: 5 pp. 57-70., 14 p. (2017) 58.o.

<https://acta.sapientia.ro/content/docs/analysis-of-local-economic-development-c.pdf>

Laki Ildikó(szerk.), - Szabó Tamás (szerk.) 2017: Agglomerációs várostérségi tanulmányok: Nagyvárosi, városi és települési dilemmák a 21. században - Budapest, Magyarország : Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ), Homo Oecologicus Alapítvány (2017) , 207 p (47-48)

https://töosz.hu/uploads/dokumentumok-kiadvanyok/V%C3%89GLEGES_Agglomer%C3%A1ci%C3%B3s%20v%C3%A1rost%C3%A9rs%C3%A9gi%20tanulm%C3%A1nyok_bel%C3%ADv_20180530.pdf

Lukács Pál (2020): Az urbanizáció és a lakosság kulturális színvonalának összefüggései az alföldi városokban (megjelent: 1979); Közzététel: 2020. január 17. (51-53.o)

DOI: <https://doi.org/10.15196/TS600106>

https://real.mtak.hu/194998/1/ts600106.pdf?utm_source

Pallai László(szerk.), (2013): Vidék és város: ellentétek és kölcsönhatások a 20. századi Magyarországon Hajdúnánás, Magyarország : Hajdúnánás Város Polgármesteri Hivatala (2013), Nyomdai előkészítés: Hermán Zsuzsa Nyomta a Kapitális Kft., Debrecen Felelős vezető: Kapusi József ; Lektorálta: OROSZ ISTVÁN akadémikus (8. oldal)

https://tortenelem.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/2013_ellentetek-kolcsonhatasok.pdf

Papp Sándor, 2018: A hátrányos helyzetű területek lehatárolásának lehetőségei; In: Rózsa, Katinka (szerk.) Eötvözet VI.: az Eötvös József Collegium és az Eötvös Loránd Kollégium VI. közös konferenciáján elhangzott előadások Szeged, Magyarország: Szegedi

Tudományegyetem Eötvös Loránd Kollégium (2018) 190 p. pp. 149-160, 12 p.

https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/13852/1/papp_sandor_eotvozet_17_megjelent.pdf

Pásztor Gyöngyi (2014): VÁROS. FOGALMAK ÉS ELMÉLETEK (I.)

https://epa.oszk.hu/00400/00458/00608/pdf/EPA00458_korunk_2014_09_015-022.pdf?utm_source

Rechnitzer János, Smahó Melinda - Lengyel Imre(szrk.)2011: Területi politika; Területi politika (Akadémiai Kiadó, Budapest 2016; Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja 1117 Budapest, Prielle Kornélia u. 21–35.) fejezet (2.3.3. Vidékfejlesztés)

https://mersz.hu/keres/vid%C3%A9kfejleszt%C3%A9s/hivatkozas/dj156tp_28#dj156tp_28

Ritter, K ; Nagy, H (2017): Analysis of Local Economic Development Capacity in Hungarian Rural Settlements - ACTA UNIVERSITATIS SAPIENTIAE ECONOMICS AND BUSINESS 2017 : 5 pp. 57-70. , 14 p. (2017) 58.o.

<https://acta.sapientia.ro/content/docs/analysis-of-local-economic-development-c.pdf>

Térport, Perge, (2006): Agglomerációs várostérségi tanulmányok: Nagyvárosi, városi és települési dilemmák a 21. században Budapest, Magyarország : Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ), Homo Oecologicus Alapítvány (2017) , 207 p. (46. oldal)

https://töosz.hu/uploads/dokumentumok-kiadvanyok/V%C3%89GLEGES_Agglomer%C3%A1ci%C3%B3s%20v%C3%A1rost%C3%A9rs%C3%A9gi%20tanul%C3%A1nyok_bel%C3%ADv_20180530.pdf

Internetes hivatkozások:

https1.: HEVES VÁRMEGYE KÖZSÉGEI. ifj. Reiszig Ede dr. (2025.02.14.)

https2: <https://stat.dbhir.com/megye/HEV> (2025.02.15)

https3: file:///C:/Users/User/Downloads/heves-varmegye-integralt-teruleti-programja-2021-2027-cimu-dokumentum-5-0-verzioja-kormany-meg-nem-targyalta_20250215_0943.pdf (29.oldal) (2025.02.15)

https4: <https://stat.dbhir.com/telepules/Heves> ifj. Reiszig Ede dr. (2025.02.15)

https5: <http://tenk.hu/2010/12/14/tenk-kozseg-tortenete/> (2025.03.23)

https6: https://www.heves.hu/index.php?Itemid=34&utm_source (2025.03.23)

https7: http://www.radax.hu/heves_map.html (2025.03.23)

- https8:** <https://pely.hu/telepules/> (2025.04.02)
- https 9:** <http://komlo3372.hu/tortenelem> (2025.04.02)
- https 10:** <http://ttrm.hu/category/telepulesek/atany/> (2025.04.02)
- https 11:** <https://fete.hu/app/uploads/2023/08/Atany.pdf> (2025.04.06, 2-4.o.)
- https 12:** <https://fete.hu/app/uploads/2023/08/Tiszanana.pdf> (2025.04.06 2-11.o.)
- https 13:** <https://tiszanana.hu/2009/04/19/a-telepueles-toertenete/> (2025.04.06)
- https14:** <https://csik.hu/tiszanana/> (2025.04.06)
- https 15:** <https://www.hevesvezekeny.hu/telepulesrol> (2025.04.08)
- https 16:** https://jogkodex.hu/jsz/2014_290_korm_rendelet_1466188?utm (2025.06.08)
- https 17:** <https://njt.hu/jogszabaly/2007-311-20-22> (2025.06.08)
- https 18:** <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100189.tv> (2025.06.08)
- https 19:** <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500105.kor> (2025.06.08)
- https20:** https://www.hkik.hu/wp-content/uploads/2025/01/Heves-Varmegyei-TOP_2024_kiadvany_kesz.pdf (29.o) (2025.10.03.)
- https21:** https://www.hkik.hu/wp-content/uploads/2025/01/Heves-Varmegyei-TOP_2024_kiadvany_kesz.pdf (2025.06.08)
- Heves, 2020-2025: Helyi esélyegyenlőség program, Heves Város Önkormányzata;
https://www.heves.hu/index.php?Itemid=186&gid=3223&option=com_docman&task=doc_view&utm (2025.08.07)
- Heves megyei agárszakképzési helyzetkép, 2021; 5-6.o. 1.táblázat - 1.2 fejezet
<https://szakkepzes-tair-ext.nak.hu/agrarkozgazdasagi-intezet-aki-kutatasai/2021-evi-megyei-hattertanulmanyok/4137-heves-vegleges-aki/file> (2025.10.03.)
1996. évi XXI. törvény: <https://njt.hu/jogszabaly/1996-21-00-00>
- Magyar Nemzeti Levéltár
https://mnl.gov.hu/mnl/keml/falu_varos?utm_sourcem (2025.10.04.)
- 4.ábra http://www.radax.hu/heves_map.html (2025.04.06)

KSH hivatkozások:

KSH,2013:

https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0034.html (2025.02.14)

KSH 2021:

https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0034.html (2025.02.14)

KSH,2025:

https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0034.html (2025.02.14)

KSH,2022:

https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0078.html (2025.02.14)

KSH,2022:

https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?utm_source (2025.03.12)

KSH, 2022 (Hevesvezekény): <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=04084> (2025.04.08)

KSH, 2022 (Heves): <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/> (2025.04.08)

KSH, Eltartottsági ráta: https://www.ksh.hu/thm/2/indi2_1_2.html? (2025.10.02.)

Ábrajegyzék

1. **ábra** Heves vármegye kedvezményezett települései. 16. oldal
  - 2.**ábra**; Vizsgálati területek. 17. oldal
  - 3.**ábra**; Heves vármegye térképe. 18. oldal
  4. **ábra**; Tenk település első feljegyzett térképe. 23. oldal
  5. **ábra**; Elégedettségi szintek megoszlása. 31. oldal
  - 6.**ábra**; Lakossági elégedettség a településsel kapcsolatban. 32. oldal
  - 7.**ábra**; Munkahelyek számával való elégedettsége. 33. oldal
  - 8.**ábra**; Munkahely és lakóhely közötti ingázás. 35. oldal
  - 9.**ábra**; Nem ingázók foglalkoztatottsági státusza településenként. 36. oldal
  - 10.**ábra**; Ingázás a szolgáltatásokért. 37. oldal
  11. **ábra** Elégedettség a szolgáltatásokkal. 37. oldal
  12. **ábra**; Elvándorlás tapasztalatok. 40. oldal
  13. **ábra**; Elköltözés indoklása. 42. oldal
  - 14.**ábra**; Közlekedés elégedettsége. 43. oldal
  - 15.**ábra**; Támogatás megoszlása. 44. oldal
  - 16.**ábra**; Fejlesztési igények. 45. oldal
-
1. **táblázat**: Fejlesztési területek irányai táblázat. 11. oldal
  - 2.**táblázat**; komplex mutatók alapján besorolt járások 13. oldal
  - 3.**táblázat**; Pályázati felhívások ismertetése 13. oldal
  - 4.**táblázat**, Vizsgálati következtetések bemutatása. 27. oldal
  - 5.**táblázat**; Település szintű elégedettségek. 33. oldal
  - 6.**táblázat**; Munkahelyek számának elégedettsége település szinten. 34. oldal
  - 7.**táblázat**; Megkérdezettek ingázási tendenciái. 35. oldal
  - 8.**táblázat**; Elégedettség szolgáltatásokkal a megkérdezettek körében. 38. oldal
  - 9.**táblázat**; Az általam megkérdezettek költözési hajlandósága. 40. oldal

Mellékletek

1. melléklet: Kutatási kérdőív

1. Kérem jelölje be a születési idejét

1940 előtt

1940-1959

1960-1979

1980-2000

2000 után

2. Ön melyik településen él jelenleg?

Heves

Tenk

Kömlő

Átány

Hevesvezekény

Tiszanána

Pély

3. Mi a legmagasabb iskolai végzettsége?

Általános iskola

Szakma

Érettségi

Érettségi szakmával

Felsőfokú végzettség (főiskola, egyetem)

4. Hány éve él jelenlegi településén?

0-5 éve

5-10 éve

10-20 éve

Több mint 20 éve

5. Kérem jelölje be a jelenlegi foglalkoztatottsági státuszát.

Alkalmazott

Vállalkozó

Gyermekét otthon nevelő (Gyed, Gyes)

Nyugdíjas

Diák

Munkával nem rendelkező

6. Munkavégzéséhez ingázásra szorul lakóhelye és egy másik település között?

Nem.

Naponta ingázásra szorulok.

Hetente néhány alkalommal ingázásra szorulok.

Munkahelyem településére kellett költöznöm. (munkásszálló, albérlet, ideiglenes lakhatás)

7. Hogyan értékeli a lakóhelyén elérhető munkahelyek számát?

Kiváló

Megfelelő

Elégtelen

Nagyon rossz

8. Mennyire érzi úgy, hogy települése hátrányosabb helyzetben van más településekhez képest?

Teljes mértékben elégedett vagyok a településemmel.

Elégedett vagyok településemmel, de fejlesztésre szorul.

Úgy érzem hátrányosabb helyzetben van településem más településekhez képest.

9. Milyen gyakran veszi igénybe a következő szolgáltatásokat?

Naponta

Rendszeresen

Ritkán

Soha

Válaszlap:

- Egészségügy (gyógyszertár, orvos)

Válaszlap:

- Élelmiszerüzletek

Válaszlap:

- Tömegközlekedés

Válaszlap:

- Oktatás és nevelés (Iskola, bölcsöde)

Oktatás és nevelés (Iskola, bölcsöde)

Válaszlap:

- Közigazgatási és egyéb szolgáltatások (pl. Önkormányzati ügyintézés)

Válaszlap:

- Szabadidős tevékenységek (edzőterem, uszoda, könyvtár, kulturális programok)

10. Mennyire elégedett az életminőséggel a saját településén?

Teljes mértékben

Elégedett

Inkább elégedetlen

Egyáltalán nem elégedett

11. Mennyire elégedett a településén elérhető szolgáltatásokkal?

Nagyon elégedett

Elégedett

Nem elégedett

Egyáltalán nem elégedett

12. Kérem fejtse ki röviden mivel elégedett vagy mivel nem elégedett településén.

13. Ön ingázásra szorul az alapvető szolgáltatásokért lakóhelye és egy másik település között?

Igen

Nem

14. Ön szerint lakóhelyén mennyire szükséges a fejlesztés az adott területeken?

Nagyon

Kevésbé

Egyáltalán nem

- Válaszlap: Egészségügy
- Válaszlap: Infrastruktúra
- Válaszlap: Kereskedelmi szolgáltatások (élelmiszerüzletek)
- Válaszlap: Oktatás és nevelés
- Válaszlap: Közigazgatási és egyéb szolgáltatások

15. Tapasztalt-e az elmúlt években elvándorlást a lakóhelyéről? (Pl. rokonok, ismerősök)

Igen, többen elköltöztek.

Igen, de nem jelentős mértékben.

Nem tapasztaltam.

16. Ön személyesen elgondolkozott már azon, hogy más településre költözik?

Igen, városba/másik városba.

Igen, faluba/másik vidéki településre.

Nem.

17. Amennyiben elköltözne jelenlegi lakóhelyéről egy másik településre miért döntene így? Több válasz is megadható.

Jobb életkörülmények.

Nagyobb lehetőség a munkavállalásra.

Szolgáltatások könnyebben elérhetőek. (ügyintézés, oktatás, szórakozás stb.)

Magasabb fizetés.

Kedvezőbb infrastruktúrais lehetőségek. (pl. tömegközlekedés)

Természet közelsége.

18. Mennyire könnyű a közlekedés a lakóhelyéről egy közeli nagyvárosba? (pl. tömegközlekedés)

Nagyon könnyű

Könnnyű

Tervezést igényel

Nehéz

Kifejezttten nehéz

- Válaszlap: Eger
- Válaszlap: Gyöngyös
- Válaszlap: Hatvan
- Válaszlap: Mezőkövesd

19. Érez-e különbséget a falusi és a Heves városi általános iskolák színvonala között?

Jelentős különbséget érzek a falusi és a Hevesi általános iskolák színvonalában.

Minimális különbséget tapasztaltam a falusi és a Hevesi általános iskolák színvonalában.

Nem éreztem különbséget a falusi és a Hevesi általános iskolák színvonalában.

20. Érez-e különbséget a Heves városi és a környező nagyvárosok (pl. Eger, Gyöngyös, Mezőkövesd) általános iskoláinak oktatási színvonala között?

Jelentős különbséget érzek a Hevesi és a környező nagyvárosi általános iskolák színvonalában.

Minimális különbséget tapasztaltam a Hevesi és a környező nagyvárosi általános iskolák színvonalában.

Nem éreztem különbséget a Hevesi és a környező nagyvárosi általános iskolák színvonalában.

21. Mennyire kap elegendő támogatást az Ön települése?

Elegendő támogatást kap a település, ahol élek.

Részesül támogatásban a település, ahol élek, de nem elegendőben.

Nem kap elegendő támogatást a település, ahol élek.

22. Mit gondol mi/mik a legfontosabbak, amik a településén fejlesztésre szorulnak?

Munkahelyteremtés

Infrastruktúra (pl. tömegközlekedés, úthálózatok)

Egészségügyi ellátás javítása

Szabadidős lehetőségek bővítése

Kérdőíves kutatás:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScCr3c86uf0ARRKca9x0hj9qTanr8V7xhiLQLCI7GnB1DZ9qA/viewform?usp=sharing&oid=110079407042081359081>

Nyilatkozatok

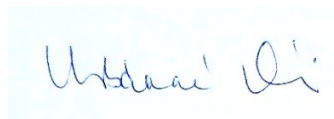
NYILATKOZAT

Sós Martin Gábor (hallgató Neptun azonosítója: XGPSF2) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre **javaslom** / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen **nem**^{*2}

Kelt: Gödöllő év október hó 25 nap

belső konzulens

---

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió³ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:	Sós Martin Gábor
A Hallgató Neptun kódja:	XGPSF2
A dolgozat címe:	Egyenlőtlen terek - város és vidék viszonya Heves város térségében
A megjelenés éve:	2025
A konzulens intézetének neve:	Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve:	Vidék- és Területfejlesztés Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió⁴ egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025 év október hó 25 nap

Hallgató aláírása

³ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

⁴ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Sós Martin Gábor
Neptun-kódja:	XGPSF2
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☒ BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb: .....
Tantárgy neve/kódja*:	Szakdolgozat
A munka címe:	Egyenlőtlen terek - város és vidék viszonya Heves város térségében

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz verziója, elérhetősége	MI-neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének

			sorszám

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Gödöllő., 2025. október hó 25 nap

Só's Martin Gábor

.....

Hallgató aláírása

Urbánai Di

Konzulens/Témavezető aláírása